

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer, csütörtökön és vasárnap.

OMGE évi tagsági díj:

300 holdig 1/4 q buza egyenértéke	500	1	"	"
Földbirtokosok, bér- és uradalmak	1000	2	"	"
3000	3	"	"	"
3000	4	"	"	"
azon fölül	5	"	"	"
Résztulajdonosok, vállalatok	3	q	buza egyenértéke	350,000 K.
1 q buza egyenértéke				8 pengő = 75,000 K.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelője alatt
A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Ruday Barna (Szerkesztő)
Szerkesztő: **Kothmayer Imre**
Társasági titkár: **Keddy Gyula**

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: József 51-05

Előfizetési árak 1926. évi január hó 1-től:

OMGE-tagoknak:		Külföldieknek:	
Negyedévre 6 pengő 75,000 K.	Félévre 11 " 137,500 "	Negyedévre 10 pengő 125,000 K.	Félévre 18 " 225,000 "
Egészévre 20 " 250,000 "		Egészévre 32 " 400,000 "	

Külföldre a fenti árak kétszerese
Előfizetést csak napiári negyedévekre fogadjunk el

Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telef. József 98-32

TARTALOM:

Megvan a rövidlejáratú mezőgazdasági hitel!
A vetőmag fajazonosságának és fajtisztaságának hiányából eredő kárterítési perek. (Grábner Emil.)
Magyarország kali- és nitrogénműtrágya fogyasztása. (Kovácsy Béla.)
Száraz talajon végzett kísérletek. (Osmits Géza.)
Jahelyeszetünk életképessége. (Kereszturi Pál.)
A gazdaságkörülmények köreiből. (Adóügyi sérelmek és panaszok. II.) (Bárány Lajos.)
A szén- és egyéb tüzelőanyagok jelentősége a mezőgazdaságban. (Kosutány Gyula.)
Glosszák a mezőgazdasági kölcsönök történetéhez. (Buday Kálmán.)
Vegyes közlemények.
Társasági hírek.
Szerkesztői üzenetek.

Megvan a rövidlejáratú mezőgazdasági hitel!

Gazdatársadalmunk legszelebb rétegei hónapok óta érthető izgalommal és türelmetlenséggel várják a Bud János dr. pénzügyminiszter által még a tél folyamán kilátásba helyezett olcsó kamatozású rövidlejáratú hitel folyósítását. A késedelem nem is azon meg a kellő megértés és jóakarattal, hanem ezt az új és nagyfontosságú mezőgazdasági kölcsönkötést is a népszövetséggel egyetértőleg kellett megoldani s ez ismételt tárgyalásokat tett szükségessé.

Most végre örömmel jelenthetjük, hogy minden felmerült nehézséget sikerült elhárítani s az új rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönök előreláthatólag május hó folyamán folyósíthatók lesznek. Az új állami hitelkötés feltételeit a pénzügyminiszter 55.929. számú rendelete a népszövetségi főbiztossal egyetértőleg a következőképpen szabályozza.

A pénzügyminiszter a népszövetségi főbiztos hozzájárulásával 10 millió aranykoronát bocsát legfeljebb ötévi időtartamra az Országos Központi Hitelszövetkezet rendelkezésére, amelyet a kölcsönök lebonyolításának irányításával megbízott. Az egyes hitelet igénylő gazdák ebből a hitelkeretből az OKH kötelekbe tartozó községi és körzeti hitelszövetkezetek, a Magyar Földhitelintézet, a Magyar Földhitelintézet Országos Szövetsége, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete, valamint a „Kéve” Mezőgazdasági Hitelintézet és Iparfejlesztő R-T. utján kérhetnek rövidlejáratú kölcsönt az Országos Központi Hitelszövetkeztől, vagyis minden gazda a felsorolt agrár hitelszervezetek közül annál jelentheti be kölcsönigénylését, amellyel eddig is összekötésben állott.

A tíz millió aranykoronás hitelkeret a jelenlegi birtokmegosztás arányában a kis-, közép- és nagybirtokok tulajdonosai között a következő megosztás szerint fog engedélyeztetni:

- a 100 kat. holdon aluli kisbirtokosoknak 50%, azaz 5 millió aranykorona,
- a 100-1000 kat. holdas középbirtokosoknak 17%, azaz 1.7 millió aranykorona,
- az 1000 kat. holdon felüli nagybirtokosoknak 33%, azaz 3.3 millió aranykorona.

A kölcsönök 1 évtől legfeljebb 5 évig terjedő időtartamra nyújthatók azzal a lehetőséggel, hogy az adósoknak módjukban áll kölcsönüket akár egészben, akár részben az engedélyezett lejáratú idő előtt is visszafizetniük.

A kölcsönök minden árfolyamviszony nélkül, tehát 100%-ban bocsátandók a kölcsönvevők rendelkezésére s a kölcsön után felévi előzetes részletekben évi 9%-os kamat lesz fizetendő, amiből 7 1/2% az államot, 1 1/2% pedig kezelési költség megtérítése címén a kölcsön lebonyolításában résztvevő intézeteket illeti meg.

A kölcsönök csupán hasznos beruházásokra, még pedig elsősorban műtrágya, állatok és mezőgazdasági gépek beszerzésére engedélyezhetők. Ezenkívül a 100 kat. holdas, vagy ezen aluli kisbirtokosok kisebb gazdasági épületek emelésére és

javítására, valamint talajjavítási munkálatokra is kaphatnak ilyen kölcsönt. A kölcsön felhasználásának módját az engedélyezés alkalmával ki kell kötni, azt a kölcsönt közvetítő hitelintézet ellenőrizni tartozik és ha a kölcsön más célra használnék fel, az azonnali hatállyal felmondhatóvá válik.

A kölcsönzés időtartamát az igénybevétel kikötött céljának megfelelően kell oly módon megállapítani, hogy a beruházásból a lejáratú idő alatt előreláthatólag az adóst képessé tegye arra, hogy vállalt visszafizetési és kamatszolgáltatási kötelezettségének megfelelhessen. Tehát pl. állatok beszerzésére nyújtandó kölcsönök 1-3 évi, műtrágya vásárlására kért kölcsönök 1-2 évi, gépek vásárlására adott kölcsönök 2-5 évi időtartamra folyósíthatók.

Régi kölcsönök visszafizetése (konverzió) céljából ilyen kölcsönök csak abban az esetben engedélyezhetők, ha a kölcsönt kéri 100 kat. holdas, vagy ezen aluli földbirtok tulajdonosa, aki a kölcsönt legfeljebb a legutóbbi két éven belül nagyobb mezőgazdasági gép (traktor, cséplőgép stb.) vásárlása céljából felvett oly kölcsön visszatérítésére kéri, amely kölcsön kamatlába 9%-nál lényegesen magasabb s ahol ez a terhebb kölcsön az adós vagyoni romlását vonhatná maga után.

A kölcsönök összege pengőértékben állapítandó meg. A kölcsön kötelezvény ellenében, váltó kiállítása nélkül fog folyósítani, kisebb összegű kölcsönöknél a kötelezvény aláírásának közjegyzői hitelesítése mellőzhető. A kölcsönök csakis mezőgazdaságilag művelt ingatlanoknak jelzálogul való egyidejű lekötése mellett folyósíthatók az illető ingatlanok becsértékének 30%-a erejéig, de kat. holdankint legfeljebb 400 pengő, illetve magyar holdankint legfeljebb 300 pengő összegig terjedhető megterheléssel.

A kölcsön fedezetéül olyan mezőgazdasági ingatlan köthető le jelzálogul, amelyre vonatkozólag az 1925. évi XV. t.c. alapján telekkönyvileg be van jegyezve, hogy

a) az illető ingatlan nem esik földreformeljárás alá, akár azért, mert azt a fennálló törvények a megváltás alól egyáltalában kiveszik, akár azért, mert arra vonatkozólag az OFB a mentesítést kimondta, vagy a megváltási eljárást befejezte, vagy pedig:

b) az OFB határozatilag kimondta, hogy az ingatlan a birtok területének, vagy kat. tiszta jövedelmének meghatározott százalékán túl megváltás tárgya nem lesz és ez a körülmény telekkönyvileg szabályszerűen feljegyeztetett.

E körülmény igazolását a kölcsönt közvetítő intézetek, saját szavatosságuk épségben tartása mellett, 50 kat. holdat meg nem haladó ingatlanoknál kivételesen eltekinthetnek.

A kölcsön összege az esetleges megelőző teherterheléssel együtt nem haladhatja meg a mezőgazdasági ingatlan, illetve annak a földreform alól mentesített része becsértékének 30%-át.

Az egész hitelkötés lebonyolításának ellenőrzésével a pénzügyminiszter kormánybiztosi minőségben **Iklódy-Szabó Andor dr.** min. tanácsost bízta meg, állandó h. kormánybiztosul pedig **Mutschbacher**

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, dohánytermelési bizottsága
f. évi május hó 1-én (szombaton) d. u. 4 órakor a Köztelek nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8) tartandó gyűlésére.

Tárgy: Az 1925. évi dohánytermelés és beváltás eredményei; a dohánytermelés érdeklő kormányintézkedések. (Előadó: **Fabricius Endre m. kir. gazd. főtanácsos, főtitkár.**)
Budapest, 1926. április 22.

Kerpely Kálmán dr. s. k.
bizottsági elnök.

Érdeklődő vendégeket szívesen látunk!

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület irodalmi és tanügyi szakosztályának
f. évi május hó 7-én (pénteken) d. u. 5 órakor a Köztelek székháza tanácstermében (Köztelek-u. 8., I. em.) tartandó gyűlésére.

Tárgyak: 1. A szakosztály megalakulása. Elnök és társelnök választás.

2. Szakoktatásügyi reformok. (A gazdasági akadémiai tanulmányi idejének meghosszabbítása. A középfokú gazdasági iskolák kérdése kapcsolatban a kultuszminiszter által szervezett felső mezőgazdasági iskolákkal. Földműves iskolák speciális tanfolyamai. Felnöttek gazdasági oktatása. Tanárképzés. Országos Gazdasági Szakoktatásügyi Tanács.)
Előadó: **Buday Barna.**

3. Folyó ügyek.
Budapest, 1926. április 20.

Somssich László gróf s. k.
az OMGE elnöke.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

Telefon: 197-84, 129-14, 129-15

VI., Vilmos császár-ut 65. sz.

Sürgönycim i. „MEGALÉR” Budapest

Felirat:

Sopron: Állatvértékesítő, Sopron. Sürgönycim: Vésztőpénztár Sopron
Wien: „MEGALÉR” Viehverwertungsgesellschaft m. b. H. Wien, St. Marx
Sürgönycim: „Megalér” Wien

Foglalkozik: Szarvasmarha, sertés, juh, 16, továbbá 50000 Áru adó-
vételével belföldön és külföldön, bizonyítványi értékesítésével
Állatállományok elnevezésénél:
Szarvasmarha, borjú és juhoknál: Budapest-Ferenováros-Markhavásártér,
Sopron, Wien, St. Marx.
Sertésnél: Budapest-Ferenováros-Sertésvásártér, Sopron, Wien, St. Marx
Húszállományok és 5000 Áru: Budapest-Központi vásártér

Gazdatársadalmi intézmény!!!

Meghívásra szakértőnk a helyszínrre kiküldjük!

Mindenemű állatkitvítet legelőnyösebben lebonnyolítunk

Mai számunk 14 oldal.

Ennek a számnak ára 5000 K.

ilyi állami
rtmánya

rtásra és vonta-
kalmás
800

Budapest

Jüzem!

termékeket (évi kötőre ia)
ipari Vállalat
Kálvária-utca 23. szám.
József 25-40

amos

frásztól és akkumulátor-
vezeték, építők, javítók és kar-
ADÓ-berendezéseket, szára-
szelámpát rakítárról szállítunk
díjmentesen, szolgálatunk
műszaki és elektro-
technikai vállalata,
29. 8270 Telefon: 49-03

ok és Bérők Szövetkezete

ARI SZÁLLÍTÓK
KÖR-U. 34. Telefon: 148-99, 111-88
UTCA 2. SZ. Telefon: 83-43, 83-44
BIRTOKOSOK
ZABOT, SZÉNÁT,
lomás, vagy a tanyákon
seinket küldjük) 419

TH K.

és GYABOS
Garay-utca 10.
József 10-75

ek

onti fűtések
rendezések

UTH-K

YI MÁRK

ke-alkatrészgyár
szántó vállalat

Lehel-utca 10
91-17, Lépés 994-23
Budapest

RSZÁNTÁST

majdnem teljesen új gé-
vállalja továbbá:

enőkök teljes gyári ja-
nyak építését, minden-
ánmunkákat.

KATRÉSZEKET

gősköhes rakítárról, vagy
rendelés után.

szürke vagy bronzszínű.
apost képviselője. Állandóan
szonál az állít uj
onyköteleket
eredeti gyári áron. 335

Mészáros Vilmos

Emil dr.-t, az OMGE ügyvezető igazgatóját kérte fel. A kormánybiztosok feladata lesz a jelzálogul lekötendő ingatlanok becsülésére vonatkozó szabályok megállapítása és ellenőrzése, ugyancsak a kölcsönök folyósítása az előírt feltételek megtartásának ellenőrzésére.

A pénzügyminiszter végül kijelenti rendeletében, hogy gondoskodni fog arról, hogy törvényes felhatalmazást kérjen és kapjon arra nézve, hogy a múlt évi 6700. számú rendeletben a mezőgazdasági ingatlanokra nyújtott záloglevélkölcsönökre nézve megállapított illetékkezdmények a rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönökre is kiterjesztessenek.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

A vetőmag fajazonosságának és fajtisztaságának hiányából eredő kártérítési perek.

A vetőmag vásárlójának a vetőmag tisztátalanságából, vagy rossz csirázóképességéből eredő károsodástól módjában áll magát megóvni, ha csak némiképpen előrelátó és már a vásárlás alkalmával, vagy a szállított vetőmagból vett hiteles magmintát, a vetés előtt a m. kir. Vetőmagvizsgáló Állomással megvizsgáltatja. *)

Más azonban a helyzet a fajazonosság és a fajtisztaság esetében, mert ezek a vetőmagon legtöbbször nem állapíthatók meg és a vetőmag vásárlója csak akkor láthatja a károsodását, ha a vetése kifejlődött, vagyis kitavasodáskor, vagy a nyár folyamán.

Ekkor azonban már nagy károsodása lehet, mert az elvetett magot nem cserélheti ki és ha a vásárolt vetőmagja nem fajazonos, vagyis az eladó hibájából nem vethette azt a növényfajtát, amelyet vetni akart, mert az adott viszonyai között az a megfelelő, akkor a termésében károsodik, ha pedig a vásárolt vetőmagja nem fajtiszt, vagyis az bizonyos százalékban más fajtaival kevert, akkor a termésében olyan százalék arányban károsodik, amilyen arányban gyengébben termők, vagy egyébként, például az őszi kalászosoknál, kevésbé fagyállóak a keverékben levő idegen fajták, mint az, amit a vetőmag vásárlója termelni kívánt.

Ilyen károsodás ellen a legjobb óvintézkedés az, hogy csak megbízható helyről vásároljuk a vetőmagot, de, úgy látszik, hogy könnyebb azt mondani, mint megtenni, mert sajnos, nagyon gyakori az ilyen károsodás és gyakran merülnek fel e tárgyú kártérítési perek, amelyeknél a károsodott vetőmagvásárló jogos kártérítési igényében, a kárbecslés foka és az ellenfél fogásai révén megrövidülhet. Pedig ha a vásárlás és a szállítás a növényfajtának megnevezésével történt, a vetőmag eladója feltétlenül hibás, ha egészben (fajazonosság), vagy részben (fajtisztaság), nem azt a növényfajtát szállította, mint amelyet a vetőmag vásárlója beszerezni kívánt.

Óvatos kereskedők a vetőmagtermelőkkel szemben rendszeren biztosítják a visszereseti jogukat, vagyis azt, hogy a fajazonosság és a fajtisztaság hiánya esetén az felelős, tehát ebben az esetben a vetőmag termelője fizeti a kártérítést.

Hivatásos vetőmagkereskedő nem is kerülhet ilyen helyzetbe, nemkülönben olyan vetőmagtermelő sem, aki kellő szaktudással termeli valamely növény vetőmagját, de annál inkább veszedelmesek az alkalmi vetőmagtermelők, akik adott esetekben a silány fajtaértékű termésüket vetőmagként adják el és az alkalmi

*) Lásd: „Utmutató a budapesti m. kir. Vetőmagvizsgáló Állomás igénybevételénél”. Kapható ennél az állomásnál, Budapest, II., Kis Rókus-ú. 15.

kereskedők, akik az ilyen vetőmag értékesítési lehetőségeit kihasználják.

Ezek élelmessége és lelkiismeretlen könnyelműségük gyakran nagy károkat okoz és azok érvényesülését némely évjáratokban a kedvező körülmények (konjunkturák) nagyon előmozdítják.

Igy például, olyan évjáratokban, amikor az őszi buza vetésére kedvezőtlenül esős időjárás folytán, a tavaszi buza iránt a rendesen nagyobb arányú a kereslet, gyakran megtörténik az, hogy tavaszi buza helyett őszi buzavetőmagot adnak el, amelynek vetése azután tavasszal egészben, vagy részben nem megy szádba és nem terem magot. Az ilyen vetőmag eladója per esetén rendszeren azzal érvel, hogy a vetés körül történt a hiba, holott az egyáltalában nem helytálló.

A tavaszi buzával kapcsolatosan egy másik káros eset az, ha homi származású tavaszi buza helyett külföldi származású tavaszi buza-vetőmagot adnak el, amely késői érése folytán megszorul és silány termék szolgáltat. Ha ebben az esetben a vetőmagot az eladó megfelelő fajtajelzéssel adta el, akkor azért nem felelős, mert ez esetben a vetőmag vásárlójának tájékozatlansága a károsodás oka, de ha az utóbbi hazai, vagyis magyar tavaszi buzát rendelt és mégis amazt szállították, akkor az eladó a károsodásért felelős.

A tavaszi buza-vetőmag eladás körüli visszaélések és károsodások rendszeren csak az őszi buza-vetésére kedvezőtlen évjáratokban merülnek fel, de akkor nagyon gyakoriak és ilyen évjáratokban mindig bekövetkeznek. Van azonban olyan eset is, hogy például egyik gazdaság somogyi tar-buzát kívánt vásárolni és amikor az kikészült, a termésnek fele sem volt somogyi tar-buza, hanem más buzafajták keveréke, holott a vásárló ezt a vetőmagot nagyon jelentékeny felárral fizette meg.

Alig hihető, hogy manapság, amikor fajtisztá nemisített somogyi tar-buzafajtáink állanak rendelkezésre ilyen vetőmagvásárlások is történnek, de ez mégis megtörtént, mint sok más hasonló eset és ez mutatja, hogy mennyire uralkodik e téren a tájékozatlanság.

A fajazonosság és a fajtisztaság hiánya leggyakoribb a kölcsönös beporzással szaporodó növényfajtáknál. A rozsnál a vetőmagvásárlók rendszeren csak azt veszik észre, ha a vetőmag nem fajazonos, ellenben a fajtisztaság hiányát, csak a kellő foku fajtisztasággal bíró gazdák fedezik fel, mert ez a növény különben sem egységes jellegű. A tengerinél a fajtisztaság hiánya, vagyis a más tengerifajtával történt korcsosodás, már a magon is látható, tehát könnyen felfedhető és ha a vetőmag vásárlója megnézi a szállított tengerivetőmagot, akkor ennél a növénynél nem érheti olyan károsodás, hogy a vetőmag fajtisztaságának hiánya miatt rosszabb termést arat, mint a fajtisztá vetőmag után.

Annál gyakoribb az ilyen eset a konyhakerti növényeknél és a takarmányrépánál. Ez a növény könnyen korcsosodik a szomszédságba vetett más takarmány-, cukor-, sőt céklarépatól, ha azokat is maggyerés céljából vetik. Az így termelt mag természetesen nem fajtiszt, sőt ha erős fokban, vagy több évjáratban történt ez a korcsosodás, annyira fajtátlan, hogy az már nem is az a takarmányrépafajta, aminek azt nevezik.

Ilyen esetben nyilvánvaló és gyakran súlyos a vetőmag vásárlójának károsodása, mert a ki eckendorfi, obendorfi stb. takarmányrépát kíván termelni, annak gazdasági oka van arra, hogy ezek közül éppen azt akarja vetni, amelyeknek vetőmagját beszerezni kívánta. Tehát az ilyen keverékben levő más fajta, a céljainak nem megfelelő. A fajtakeveredés ez esetben káros lehet a termés mennyisége, minősége, téli tartóssága, tápanyagtartalma, aratásának költségei stb. szempontjából aszerint, hogy milyen idegen fajtakeveredések vannak a vetésben, de különösen káros azért, mert a vetőmag vásárlója a fajtátlan vetőmag miatt nem nyerheti azt az eredményt, amit fajtisztá vetőmaggal elérhetett volna.

A takarmányrépa-fajták között nemcsak termelési, hanem használati értékükben is érvényesülő nagy különbségek folytán, kevert fajtájú takarmányrépa-vetéssel nem érhetjük el azt az eredményt, amit fajtisztá vetés esetén. Ezért az ilyen kevert fajtájú takarmányrépa-vetőmag adott esetekben nagyon káros lehet és az a termelőjének, egyúttal a közvetítőjének hibája folytán károsítja a vásárlót, aki ez esetben a vetőmagon nem láthatja azt, hogy fajtátlan.

A takarmányrépánál, sajnos, az is elég gyakori eset, hogy olyan vetőmagja kerül forgalomba, amelyet az első évben felmagzott magrépákról arattak. Ha a répa a fejlődésében hideg, vagy száraz időjárás folytán megakad, akkor az, fajták és adott körülmények szerint változóan kisebb, vagy nagyobb fokban akkor is felmagzik, ha rendes módon termelt, vagyis kétféves magrépáról származó magot vetettünk. Amde, ha az első évben felmagzott repák termését újból elvetjük, akkor annak a vetésében rendes viszonyok között is jelentékeny mértékben lesznek magtermő tövek, amelyek a gyökértermelés céljából történt vetés természeténél oylan arányban eszökkennek, amilyen fokban ez a felmagzás érvényesül.

Az ilyen takarmány-, vagy cukorrépa-vetőmag forgalombahozatala tehát nagyfokú lelkiismeretlenség és azt, hogy a hibás vetőmag, vagy pedig a répavetés fejlődésének megakadása okozta-e a felmagzást, legtöbbször azzal lehet megállapítani, hogy a más magot vető szomszédoknál is felmagzott-e a répa, mert ez esetben a kedvezőtlen időjárás okozta azt, de ha azok répavetése nem magzott fel, akkor a vetőmag hibája és azért annak eladója felelős.

A fentiekben csak néhány egyszerű példát említettem az ilyen tárgyú károsodások és peres esetek közül. Vannak körülményesebb esetek is. Olyanoktól eltekintve, hogy a megfelelő minőségben szállított vetőmag csirázóképessége a vásárlónál hibás elraktározás folytán romlik meg — ami a tengerinél gyakori, mert az korai szállítás esetén szákhban tartva könnyen megfűlled —, vannak olyan esetek is, hogy ugyanaz a vetőmag egyik helyen kifogástalan, más helyen hibás eredményt szolgáltat. Ilyen esetekben azonban már inkább a termelés körül lehet a hiba és azt jobb felderíteni, mint per tárgyává tenni.

A vetőmag fajazonosságának és fajtisztaságának hiányaiból eredő károsodások különösen a háborús és azt követő esztendőben voltak széleskörűek, de most sem szűntek meg, alkalomszerűen ismét szélesebbkörűek lehetnek. Ezért a vetőmag fajtatlanosságából eredő károsodást erőlyesen üldözni kell, annál inkább, mert a bekövetkezett károsodást a jóhiszemű vetőmagvásárló nem viselheti.

Ilyen esetben a legmegfelelőbb eljárás az, ha a károsodott vetőmagvásárló a kár felfedezésekor azt azonnal közli a vetőmag eladójával és ha az nem hajlandó a kártérítésre, bírósági helyszíni szemlét kér a kárának megállapítására. Ez azért szükséges, mert később a kár fokát alig lehet megállapítani. Ebben az esetben a károsodott félnek természetesen igazolnia kell, hogy a hibás vetése tényleg abból a magból származik, amelyet vásárolt. Ilyen esetben előnyös az, ha a vásárolt vetőmagból olyan lepecsételt hiteles magmintája van, amilyen a m. kir. Vetőmagvizsgáló Állomáshoz vizsgálati célra küldendő magminta, amelyből egyet ugyanis magánál kell tartania. Abban az esetben, ha a bírói helyszíni szemle megkészik, az ilyen hiteles magmintaival végzett fajtaazonossági kísérlet eredménye igazolhatja a károsodást. Ezt a magyarországi orsz. m. kir. Növénytermelési Kísérleti Állomáson lehet végeztetni és az erről kiadott bizonylat képezheti a kártérítés alapját. Jobb azonban a kárt bírói helyszíni szemlével megállapíttatni, mert ez rövidebb idő alatt bonyolítható le.

Az ilyen kártérítési perek gyakran nagyon körülményesek és azokat jobb elhárítani azzal, hogy megbízható helyről szerezzük be a vetőmagot és ne alkalmi árusítóktól.

Grábner Emil.

CHINOIN GYÓGYSZER- ÉS VEGYÉSZETI TERMÉKEK GYÁRA R.-T. UJPEST
Telefon: 906-80, 81, 82, 83

Legelőszőbb ARANKAIRTÁS

KUSKUTAN

permetezéssel vagy locsolással biztosan
kipusztítja az arankát

A lucerna és a lóhere aranka-
mentesen az első eső után újra kihajt.

FORDSON-TRAKTOR

raktárról
azonnal
szállítható

|| Javítások, garancia mellett, az amerikai gépekkel felszerelt ||
|| javítóműhelyemben 50 munkással, 4 mérnök vezetése alatt ||

HALTENBERGER VILMOS

a FORD-gyárak autorizált képviselője
Budapest, VI., Nagymező-utca 19. szám.
Telefon: 66-15 8000 Szigonyca: Wilford Budapest

Speciális amerikai gazdasági gépek: Olíva-ekék, tárcsásboronák,
szikokék, fűkaszálók, burgonyakiszedő, körfűrész-berendezés.

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MÜTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Gyárfás József.

Magyarország káli- és nitrogénműtrágya fogyasztása.

A „Köztelek” f. é. 9. számában ismertettem a foszforsav-tartalmú műtrágyákra vonatkozó legújabb statisztikai adatokat s kimutattam, hogy az utóbbi években mennyi szuperfoszfátot használt el a magyar gazdák között. Nem terjedt azonban ki ez az ismeret a káli- és nitrogénműtrágyák fogyasztására, szükségesnek tartom tehát hivatkozott közleményem kiegészítésül az ezek fogyasztására vonatkozó adatokat is az alábbiakban ismertetni.

Kálisót elhasznált a magyar gazdák között 1925-ben 308 vagonnal és pedig kizárólag 40%-os kálisót.

Tekintettel arra a körülményre, hogy Magyarországnak nagy kiterjedésű homokterületei vannak, amelyek részben szőlővel vannak beültetve, sajnálatos kell megállapítanunk, hogy az elhasznált káli- és nitrogénműtrágya mennyisége minimális, annyira, hogy a kat. holdankénti fogyasztást nem is igen érdemes kiszámítani. Alig is lehet ezt a fogyasztást összehasonlítani pl. Németország káliumfogyasztásával, amely ma túlhaladja a foszforsav-műtrágyafogyasztást is. Míg ugyanis a háború előtt 1913-ban a német birodalom hektáronként elfogyasztott 21 kg. foszforsavtartalmú műtrágyát, 15-3 kg. káliumtrágyát, 8 kg. nitrogénműtrágyát, addig 1922-ben elfogyasztott 16 kg. foszforsavtartalmú műtrágyát, 29-6 kg. káliumtartalmú műtrágyát és 11 kilogramm nitrogéntartalmú műtrágyát. Németországban tehát a káliumtartalmú műtrágyák fogyasztása sokkalta nagyobb, mint a foszforsavtartalmúaké és habár ott a káliumtrágyák olcsóbbak mint nálunk, mégis gondolkodóba kell hogy ejtse a magyar gazdák között, hogy az adat, mert hiszen lehetetlen, hogy a német gazda ilyen nagymennyiségű káliumtrágyát fogyasszon, ha annak nem látná hasznát. De nemcsak Németországban, hanem pl. Olaszországban is rendkívül fokozódik a káliumtrágyák használata és míg pl. 1920-ban Olaszország csak 42,560 q kálit fogyasztott, addig 1923-ban már 340,000 q-t.

Hazánkban a homoktalajok és a tőzegtalajok a legfőbb esetben határozottan hálásak a káliumtrágyázásra és különösen szőlőterületeink a káliumtrágyázást igen dúsan természetesen hálálják meg, de kötött talajokon is a káliumigényes növények, pl. a répa, bizonyára nem egyszer nagy természetbővellettel fizetné meg az alkalmazott káliumtrágyákat. Ha már gazdáink nem is fognak hozzá a káli nagyban való alkalmazásához, de mindenesetre saját érdekük volna kísérletet eszközölni és ezen az úton megállapítani, hogy a kombinált szuperfoszfát- és káliumtrágyázás milyen természetbővelletet ad az egyszerű szuperfoszfát-trágyázással szemben.

A nitrogénműtrágyák közül a csilisalétron a legáltalánosabban ismert. Belőle már 1913-ban is 770 vagon használtatott fel, amely mennyiségből a mai Csonka-Magyarországra 280 vagon esne. Elhasználtatott pedig 1923-ban 28 vagon, 1924-ben 43 vagon, 1925-ben pedig 88 vagon. A kén-savas ammóniából elhasználtatott 1925-ben 101 vagon, a méz-nitrogénből 92 vagon és így 1925-ben összesen 284 és fél vagon nitrogénműtrágya használtatott el, amely ugyancsak minimális mennyiség, főleg abban az esetben, ha kat. holdakra számítanók át.

Az elhasznált nitrogénmennyiség tekintetében szintén leghátul állunk a mezőgazdasági kultúra terén előrehaladottabb államok között, mert bármelyiknek statisztikai adatait tekintjük is, sokkalta nagyobb

nitrogén-fogyasztást látunk, mint nálunk. Németországban pl. már 1922-ben 11 kg. nitrogénműtrágya használtatott el birodalmi átlagban hektáronként, amely azóta bizonyára jelentékeny emelkedést is mutat, amely nitrogénműtrágya-fogyasztást Németalföld s Belgium is messze túlszárnyal. A felsorolt nitrogénműtrágyák közül ugyálszik a méz-nitrogén az, amelynek használata legerőteljesebben terjed és pl. Olaszországban 1913-ban 150.000 q, 1924-ben pedig már 600.000 q méz-nitrogén használtatott el, holott a másik két nitrogénműtrágya nem mutat emelkedést.

Ennek a körülménynek az oka, azt hiszem, leginkább az árakban keresendő és található fel. A csilisalétronnak ára Budapesten 550,000—580,000 K. között ingadozik, a belföldi kén-savas ammóniáé 480,000 K., a méz-nitrogéné pedig 350,000 K. Ezek olyan jelentékeny különbségek, amelyek a mérleget mindenesetre a méz-nitrogén javára billentik.*)

Mégis a méz-nitrogén nem versenytársa a csilisalétronnak, mert utóbbi ideális fejtrágya, ellenben a méz-nitrogén fejtrágya nem, hanem csak inkább előtrágyaül alkalmazható, amelyet 10—14 nappal a vetés előtt kell kiszórni. Viszont a salétronot azért nem célszerű előtrágyaül használni, mert nagyon gyorsan oldódik s nem táplálhatja ennek folytán olyan hosszú időn keresztül a növényzetet, mint a lassan oldódó méz-nitrogén.

Mindenesetre hazánkban is el fog következni rövidesen az az idő, amikor a nitrogénműtrágyákat is sokálta kiterjedtebben fogjuk alkalmazni, mert rékényszerít bennünket erre a mindinkább nehezből gazdasors.

Kovácsy Béla.

GAZDASÁGI VEGETAN.

Rovatvezető: Sigmund Elek dr.

Szikes talajon végzett kísérletek.

Hazánk dunáninneni és tiszántúli megmaradt területének nagyrésztét foglalják el a szikes területek, amelyek részben olyan természetű szikesek, hogy jóformán terméketleneknek kell minősíteni, részben pedig az időjárás szerint több-kevesebb, de mindig bizonytalanul termést adnak és így a rajtuk való gazdálkodás még a legköltelesebb formában is teljesen bizonytalan.

A nagy összeomlás után sokan hagytuk oda a termékeny és biztos természetű gazdaságunkat és helyezkedtünk el a Nagy Alföldön, ahol bizony sok a szikes összetételű talaj. Emellett az Alföld időjárási viszonyai nagyon szélsőségesek, úgy hogy az ottani termények vegetációját ki nem számíthatóan, de végzetesen befolyásolják. Pozsony megyéből 1920-ban kerültem az Alföldre, ahol birtokvétele után annak talajösszetételét vegytani vizsgálat alá vettem, hogy a természetű növények leendő beosztása iránt némi támpontot legyen. A megvásárolt birtok egy nagyon elhanyagolt és műveletlen területből állott, amelyben például a lócséska oly terjedelmet foglalt el, hogy bátran beillett volna 2—3 éves erdőültetvénynek is.

Látva azt, hogy itt a felső és alsóbb rétegek közt nem találók lényegesebb talajeltéréseket, de főleg nem humuszt, így a talajnak mintegy 10 cm. mélységű rétegeiről vettem a vizsgálatra szükséges talajpróbákat. Tekintve pedig, hogy a megvásárolt kb. 500 hold terület minden beosztás nélkül fektűt előttem mint egy sík asztaltábla, így a talaj vegyi vizsgálatához szükséges kísérleti földet is rendszer nélkül, de számtalan helyről szedtem össze, főleg a leggyengébbnek látszó helyekről. Ezek voltak tudniillik a szikes összetételű részek.

*) Az árak összehasonlításánál azonban figyelembe kell venni azt is, hogy a méz-nitrogén hatása átlag kisebb és lassabb a többi nitrogénműtrágyáénál.

Rovatvezető.

A vegyvizsgálat szerint a talaj külső tulajdonságai: szürkés, kékés színű, erősen tapadó, nem iszapolható.

Kémiai összetétele: Foszforsavtartalom (P₂O₅) 0-07%, nitrogéntartalom 0-38%, méz-tartalom (Ca O) nyomokban.

A külső tulajdonságok és a kémiai vizsgálat alapján a talaj humusz- és mézszegény, erősen agyagos föld jellegű bir. A foszforsavtartalom az agyagos földéknél található mennyiségnek átlagosan megfelel.

A vegyelemzés szerint a talaj összetételén kellett némi változást eszközölnöm, ha terméseredményt akartam elérni. Ezt pedig csak a meszesítés által érhettem el. Hozattam tehát 13 vagon cukorgyári méziszapot, amelyet 2 holdon terítettem el és azt átlag 15 cm. mélyen a tavasz folyamán leszántottam és ősszel még egy keverőszántás után búzával bevettem. Mellőzni óhajtom a különböző megfigyelések, időjárási viszonyok stb. leírását és így csak azt a tényt adom elő, hogy az ilyen módon bevetett búzaföld adott 1200 □-ölenként 600 kg. búzát, a méziszap nélkül elvetett terület adott 420 kg.-ot. Tehát 180 kg. többlet jelentkezett az első évben. A következő évben (kapást szándékkal nem termettem ezen a helyen) árpát vettem, amelyből termelt meszesített területen 650 kg., a nem meszesített 415 kg. A 3-ik évben takarmányul búkkönyvet vettem, amely éppen 70%-kal adott nagyobb termést, mint a méz nélküli talaj. Ekkor azonban már mindkét minőségű talajt körülbelül 150 q istállótrágyával is megtrágyáztam. További méréseket már nem is végeztem, mivel szemmel láthatólag is megállapítható volt évről-évre a lényeges különbség a meszesítés javára.

Tekintve a kedvező eredményt, de tekintve a méziszap költséges beszerzését, kísérletet tettem a feltalaj alatt levő erősen meszes sárga agyagréteg feltárásával és annak főleg a szikes foltokon való körülbelül 10—25 cm. vastagságában való eltérgetésével. Ezt a lész összetételű talajt télen hordattam magyar holdanként körülbelül 300 m³ mennyiségben a szikvegyületű foltokra, ugyanekkor istállótrágyával megtrágyáztattam az egész táblát, tehát ahol szikvegyület látható nem is volt és tavasszal boronálás után Fleischmann-féle kukoricával bevettem. Az eredmény meglepő volt már a kikelés utáni hetekben is, de még inkább aratás után, amidőn 5-3 q-val adott nagyobb hozamot a meghordott talaj, mint a kísérletlül meghagyott szikes folt (átszámítva 1200 □-öltre). Átlagos tengertermés volt e táblán 25 q magyar holdanként.

Ugyanezen a területen az elmúlt év őszén búzát vetettem, amely gyorsabban és egyenletesebben, tökéletesebben kelt. A nyári rengeteg esőzés a talajt nem volt képes összeállóvá tenni, hanem puha, porhanyó, könnyen szántható és művelhető volt, ugyanígy, hogy midőn a traktor ekével odaért, az ugyszólván megszaladt, tehát a talaj fizikai összetételét megváltoztatta. Ezekből nyilvánvaló, hogy a meszesítéssel és a méz-tartalmú talajnak a felbőrdosásával talajunkat tökéletesen átalakíthatjuk, annak termőképességét nagyban és sikeresen fokozhatjuk.

A fenti kísérletek eredményeit olyan nagy jelentőségűeknek tartom, hogy a kísérletezés szakszerű folytatása, a kísérletek állandó nyilvántartása, közlése és a legszélesebb körben való ismertetése minden munkát és fáradságot megérdemel. A Duna-Tiszaközén és Tiszántúlon nagy kiterjedésű szikes területek vannak, amelyeket a javítási módszereknek a népünkkel való megismertetése és bemutatása után meg lehetne változtatni. Sajnos, ezek a kísérletek olyan nagy költséggel járnak, hogy azt egy közepes jövedelmű birtok nem tudja viselni. A kisebb, ugynevezett parasztbirtokon való kísérletezés pedig bizonytalan és ellenőrizhetetlen.

A szikes vegyületű talajok termővé tétele ország-

sal biztosan
nkát
aranka-
n újra kihajt.

VILMOS
képviselő
tca 19. szám.
in: Wilford Budapest
-ekék, tárcsásboronák,
kőfűrész-berendezés.

porosz
magyar

SZÉN SUGÁR

szántásra
cséplésre

Vilmos R.-T.

Budapest, IV., Mátyás-körút 14. sz.

TELEFON: József 258
József 259
József 260
Teréz 56-50
Teréz 115-09

FORDSON-TRAKTOR

azonnal
szállítható
raktárunkból

Alapítva: 1898.

MELIS és PINTÉR

Szombathely
a FORD MOTOR COMP.
autorizált képviselője.

gos érdek, de ennek széles körökben való megvalósítását csak akkor lehetne biztosítani, ha minél sürribben hálóznánk be a szikes vidékeket államilag ellenőrzött kísérleti, vagy jobban nevezve sziktanulmányi gazdaságokkal.

Mezőtur.

Osmits Géza.

A mezőturi szikesekhez hasonló szikeseken már hasonló kísérleteket többen végeztek jó eredménnyel és egyebek közt a karcagi m. kir. földműveliskola gazdaságában igen sikerült eredmények láthatók.

Rovatvezető.

JUHTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Imre.

Juhtenyésztésünk életképessége.

A tenyésztők körében mindgyakrabban hangzik fel az a panasz, hogy a juhászat csak ráfizetéssel tartható fenn. De ha zíránat érdeklődünk, hogy a tehenészet vagy a sertésenyésztés több jövedelmet hajt-e, mint a juh, kiderül, hogy ezekkel is alig érdemes foglalkozni. A csökkenő jövedelmezőség tehát nem csupán a juhtenyésztést, hanem az állattenyésztés többi ágát is sújtja. Az általános gazdasági viszonyok kedvezőtlen voltán kívül azonban vannak olyan különleges tényezők is, amelyek a juhtenyésztés életképességének elbírálásánál megfontolást igényelnek.

Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy a mi viszonyaink között nem bírnak gyapjút olyan olcsón termelni, mint a tengerentúli országok. Hogy egyebet ne említsünk, Ausztráliában, Kolbe állítása szerint, egy ötezer darabból álló nyáját egyetlen juhász gondoz, míg nálunk sokszor 200—300 anyajuhból álló nyáj ellátására 2—3 embert is alkalmaznak. Láttunk olyan törpejuhászatot is, ahol a birkák vízzel és szeszyári moslékkal való ellátása miatt a juhászokon kívül állandóan egy igazgatót is lekötött a tenyésztés. Ausztráliában az emberekkel való takarékoskodást az teszi lehetővé, hogy a birkalegelők sakkülszerűen nagyobb bekerített területekre vannak osztva s egy-egy ilyen területen minden istállózás nélkül ugyszólván magukra hagyatva élnek a juhek. Az a körülmény pedig, hogy 100—120 ezer darab juhot számláló tenyészetek is vannak, módot nyújt arra, hogy a juhokat gyapjuműködés szerint külön-külön nyájukba csoportosítsák. Olcsóvá teszi a gyapjutermeletést az is, hogy a nyírás géppel történik. Egy-egy nyíró napi 8 órai munkaidő alatt hihetetlen mennyiségű, állítólag 100—300 darab juhot nyír le. Olyan nyíró, aki 100 drb.-nál kevesebb juhot képes csak egy nap alatt megnyírni, egyáltalán nem engednek munkához. Igaz, hogy a nyírók északról dél felé vándorolva ugyszólván egész éven keresztül munkában vannak. A gyapjukezelés tökéletességét a nagy munkamegosztás is fokozza. Az élő állatokat és a kész gyapjút külön-külön szakember osztályozza. A nyíróhelyre már osztályozott állapotban kerül a nyáj. Itt a lenyirt bundákat a hulladéktól gondosan megtisztítják és további eljárás végett a gyári osztályozónak adják át, aki a bundákat finomságuk, fűrtnagasságuk és egyéb jó vagy rossz tulajdonságuk szerint osztályozza. A 250—300 kg.-os, kockaalaku bálókba való préselést ismét külön szakmunkások végzik, akiknek van kellő gyakorlatuk arra, hogy a gyapjút azonos terjedelmű és súlyú bálókba csomagolják. Egy-egy báiba teljesen egyöntetű minőségű gyapjút csomagolnak együvé. Ilyenképpen az ausztráliai gyapju a szövőipar szempontjából a leg-tökéletesebb kezelésben részesül.

Ezzel a szavatolt finomságú és szavatolt tiszta gyapjútartalommal bíró áruval a mi törpejuhászataink osztályozatlan gyapjuja nem bír versenyezni. A tengerentúli gyapju ezenfelül nemcsak tökéletes kezeléssel, hanem óriási tömegével is elnyomja az európai termelést. Így pl. már 1910-ben közel 2 millió hál gyap-

jut adott el Ausztrália. Ezzel szemben ugyanilyen bálókra dtszámítva hazánk évi termelése egészben alig tesz ki többet 20 ezer bálnál. Igaz, hogy az ausztráliai távolságok jelentékeny mértékben drágítják az oitani gyapju forgalombahozatát. Mondják, hogy az európai szemnek igen bizarr látványt nyujtanak azok az óriási szekerek, amelyek 20—30 ökörel vontatva 4—5 hónapig is uton vannak, míg a gazdaságból a kikötőbe és onnan visszajutnak.

E nehézségek ellenére is a tengerentúli juhtenyésztés a miénkkel szemben olyan előnyös helyzetben van, hogy juhainknak pusztán gyapjura való tenyésztése esetén nem igen tudjuk kihozni a szükséges jövedelmet. Nem lehet tehát elzárkózunk az elől a követelés elől, hogy a gyapjun kívül megfelelő hus- vagy sajthasznót is szolgáltasson a birka. Az erre való törekvés meg is van tenyésztőinknél, amennyiben azt látjuk, hogy a Dunántúl ugyszólván teljesen áttérték már a husmerinók tenyésztésére, sőt a husmerinók felhasználásával még a Tiszántúl is kifejlődőben van a jobb hufarmálai rendelkező szarvatlan magyar fésűs juh.

A hus- vagy tejhaszonnak nagyobb mérvű figyelembevételre azonban helyenkint a juhok számbeli gyarapodásában legalább átmenetileg némi pangást idéz elő. Irányváltoztatás esetén u. i. mindig sok bajt okoznak a régi irányra visszatéró egyedek. Nem azért, mintha ezeket a további tenyésztés folyamán jól felhasználni nem tudnók, hanem azért, mert az új irány rendszerint életképesebb, gyorsabban fejlődő és jobb takarmányértékű állatokból áll és így a régi irányu, kevésbé életképes egyedekkel nem szívesen foglalkozik a tenyésztő. Megtörténik pl., hogy anyajuhainkat 4 osztályba csoportosítjuk és azt tapasztaljuk, hogy ugyanolyan legelő mellett a legrosszabb osztály egyedeként átlagos élősulya nem több 20 kg.-nál, a várható nyírósúly 2 kg., a gyapju rendementja 25%, míg a legjobb osztálynál az átlagos élősúly 35 kg., a várható nyírósúly 5 kg. s a rendement 35%. Ilyen esetben a tenyésztő alkalmat nyer arra, hogy a legjobbat és a legrosszabb osztályt szolgáltatóképességet összehasonlítsa, aminek következménye rendszerint az, hogy a gyenge osztály teljes egészében mustába kerül.

A létszámszökkenés felidézésében része van a föld-birtokreformnak is, amely sokhelyütt éppen a birkalegelők felosztásával tette szükségessé az apasztást. Országos átlagban idáig nem volt észlelhető a juhok számának megfogyatkozása, sőt ellenkezőleg az ország juhállománya egész mostanáig állandó emelkedést mutatott. Csonka-Magyarország juhállománya u. i. az utolsó 4 évben az 1911. évi — huzánk megcsontított területére dtszámított — létszámmal szemben a következőképpen változott:

Év	Darab
1911	2.400.000
1922	1.353.000
1923	1.588.000
1924	1.815.000
1925	1.891.000

Csupán a folyó évben észlelhetők olyan jelenségek, amelyekből a juhok számának apadására lehet következtetni. Pedig még nem volna szabad megállanunk, mert a fenti adatok szerint a háboru előtti létszám eléréséhez még kb. 500 ezer darabbal való gyarapodásra volna szükségünk. Mostanában azonban már minde-nütt inkább a létszám apasztásával foglalkoznak, ami abból is látható, hogy míg az előző években anyabirkát ugyszólván lehetetlen volt vásárolni, ma válogatni lehet a fiatal, szebbnél-szebb anyagban.

E jelenség arra mutat, mintha juhtenyésztésünk életképessége veszedelemben forogna. Remélhető azonban, hogy a tenyésztők, mint a régebbi válságok idején, ma is meg fogják találni a pusztulás helyett a fejlődéshez vezető utat.

A XVIII. század közepe előtt alig lehetett juhtenyésztésről beszélni. De amikor a szövőipar a finom gyapjút kezdte keresni, hihetetlen gyorsasággal ala-

kitották át Európa juhállományát a Spanyolországból behozott anyaggal merinóvá. Sőt a finomságra való tenyésztés terén tul is tettek az eredeti spanyol merinókon. A Negretti, de különösen az Elektorális Irány utólrhetetlen finomságu gyapjút hozott létre. Mikor pedig a szövőipar fejlődése és a divat változása a finom posztógyapjút ugyszólván feleslegessé tette, a kényes, aprótestű, kevés gyapjút adó finom posztómerinót sok helyen csakhamar átalakították szövet- és fésűgyapjas merinóvá.

Nálunk a fésűs irány eleinte a finomabb, kulturáltabb Rambouillet és az igénytelenebb, edzettebb magyar fésűs alakjában fejlődött ki. Hiba lett volna azonban részünkről, ha nem értettük volna meg a kor szavát és itt megálltunk volna. Tovább kellett mennünk egy lépéssel és nemcsak a posztógyapjas merinó, hanem a Rambouillet helyét is hovatovább a husirányu merino-précece foglalja el.

Kétszerre való bárányoztatás mellett, kivételre szánt, u. n. göböllybárányok előállításával, fejlődés-irányzatokban pedig finom juhsajtok készítésével lehet felvirágoztatni az életképtelenséggel fenyegető juhászatokat. Arra kell azonban törekednünk, hogy a husból, vagy tejből legalább is annyi legyen a jövedelmünk, mint amekkora jövedelmet a gyapju biztosít.

A juhhusnak és juhtejből készült sajtok fogyasztásának pedig itthon is propagandát kellene csinálni, mert a mustabirka és a keserű turó nem alkalmas anyag a juhászati termékek megkedveltetésére. Ezek-től a fiatal ürücombig és a Roquefort-sajtig kell eljutnunk, hogy a juhélelmezésünkben is arra a helyre jussunk, amelyet értékénél fogva megérdemel. Ma nem postakocsin, hanem repülőgépen járunk. A lassan fejlődő fajtaik létjogosultsága elhunyt. A jövő birkája a nagytestű, gyors fejlődésű husmerinó, vagy pedig a nagy tejszolgáltatóképességre kitenyészített magyar fésűs, cigája, vagy racka.

Kereszturi Pál.

A gazdaközönség köréből.

Adóügyi sérelmek és panaszok.

— Két közlemény. —

II.

Jövedelemadó.

Ez a kérdés a legérzékenyebb, legulsosabb sérelem. A gazda tartozik jövedelmét bevallani és ha a vállomás nem fedti a pénzügyi egyének képzelt jövedelmét — mert becsült jövedelem megállapításához nagy helyi ismeret, egyéni ismeret szükséges, ami nincs és nem is lehet, annak megszerzésére idő sincs —, akkor hitelesen kell bizonyítania az adózónak vallomása valódiságát.

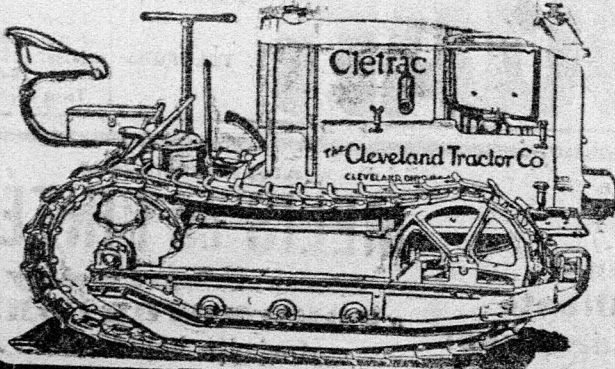
Hány gazda vezet, vagy vezetett olyan számadási könyvet, amelyre ha akarják, könnyen ki ne mondhas-sák, hogy „a könyvelés nem fogadható el hiteles bizonyításnak”. Merem állítani, hogy nincs olyan üzem, amelynek könyvvezetésébe, ha mélyen beletekintünk, ne lehetne beleskötöni. Ott vannak a pénzügytér-tek, ahol, ha sok a jövedelem, eldugják „kártyatálék”, titkos tartalék, meg nem nevezhető tartalék” köpenye alá.

Vizszot az is áll, hogy bizonyítás nélkül a vallomás nem lehet elfogadni és az is áll, hogy ezt a fogalmat „hiteles bizonyítás” meghatározni szorosán, részlete-sen nem lehet, de mindamellett kétségtelen, hogy a mai kivételi rendszer tarthatatlan.

A vallomásban a naptári évben elért termésből kell kiindulni a vallomás iv szerint, de nem tudom elkép-zelni, hogy milyen értékkel állítsam be 1925. évben termelt terményemet az 1925. évi jövedelembe, amikor annak egy részét csak az 1926. évben értékesítem, az tehát 1926. évi könyvelésben fog szerepelni, az 1925. évi dohánytermés pedig még pajtában van, ezt csak az 1926. évben váltják be. Ki tudja hitelesen

LAZA TALAJNAK — HEGYOLDALNAK

a lánctalpas petróleumüzemű

„CLETRAC” TRAKTOR

a legsikeresebb szántógépe!
ELSŐRANGU VONTATÓGÉP!

ÁRAJÁNLATTAL KÉSZSÉGGEL SZOLGÁL!

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V. kerület, Váci-út 80. szám.

KÉRJE A 7. SZÁMÚ ÁRJEGYZÉKET!

nyát a Spanyolországból... Sőt a finomságra való... eredeti spanyol merinó... az Elektorális irány... pjt hozott létre. Mikor... a divat változása a finom... eslegessé tette, a kényes... 16 finom posztómerinót... itották szövet- és fésűs... te a finomabb, kulturál... telenebb, edzettebb ma... ott ki. Hiba lett volna... tettük volna meg a kor... Tovább kellett men... a posztógyapjas merinó... is hovatovább a hus... ja el.
tatás mellett, kivitelre... előállításával, fejlőd... ajtok készítésével lehet... sseggel fenyegető juhá... rkednünk, hogy a hus... annyit legyen a jövedel... metet a gyapju biztosít... készült sajtok fogyaszt... agandát kellene csinálni... serű turó nem alkalmas... megkedveltetésére. Ezek... Roquefort-sajtig kell el...ünkben is arra a helyre... va megérdemel. Ma nem... épen járunk. A lassan... elmult. A jövő birkája... usmerinó, vagy pedig a... kitenyészett magyar... Kereszturi Pál.

g köréből.

és panaszok.

ny. —
adó.
b, legsúlyosabb sérelem... bevallani és ha a vallo... nyének képzelt jövedel... megállapításához nagy... szükséges, ami nincs... észére idő sincs —, akkor... z adózónak vallomása... zetetett olyan számadási... könnyen ki ne mondhas... fogadható el hiteles... ani, hogy nincs olyan... be, ha mélyen beletekin... t vannak a pénzügyi... eldugják „kártartalék... hető tartalék” köpenye... vitás nélkül a vallomást... ill, hogy ezt a fogalmat... rozni szorosan, részlete... tett kétségtelen, hogy a... tlan.
ben élít termésből kell... t, de nem tudom elkép... ltsam be 1925. évben... vi jövedelembe, amikor... 26. évben értékesitem... mben fog szereplni, az... még pajtában van, ezt... be. Ki tudja hitelesen

bizonyítani 1925. évi könyvei alapján, hogy mennyiért váltják be? Mindezek azt bizonyítják, hogy vagy nem lehet a vallomási év terméséből kiindulni, vagy nem lehet naptári évről jövedelmi vallomást csinálni, amit hitelesen bizonyítani is lehet; — harmadik eset nincs.

Ha vallani kell még pedig azon az alapon, hogy az 1925. évi termésből kell kiindulni, szerény nézetem szerint 1925 július 1-től 1926 június 30-ig terjedő egy évet kell az adózási év alapjául venni a jövedelemre nézve, mert 1926 június 30-ig minden gazda értékesítette 1925. évi termését, hiszen ki kell ürítenie a magtárakat, mert azokat takarítani kell s a hely szükséges az 1926. évi termésnek; — ekkor lehet számszerű, megbízható vallomást adni.

Ennél a pontnál megjegyezni kívánom, hogy az átjövő és átmenő termények értékkülönbözését a jövedelemszámításnál levonásba hoznám, mert ha több az 1926 június 30-án magtárban meglevő terményem értéke, mint ami 1925 július 1-én átjött, ezt csak a következő évben értékesítem, tehát akkor tudom, mit kaptam érte s ez az adó alól nem buvík ki, legfeljebb a következő évben kerül adó alá, mert könyveim csak így egyezhetnek.

Ha mégis naptári évről kell bevallanom jövedelmeimet, akkor arra kell fektetnem a vallomást, hogy 1925 január 1-től december 31-ig miért mennyi pénzt kaptam, mire mennyit fizettem ki készpénzben: a kettő közötti különbséget a jövedelem, függetlenül attól, hogy mi termelt az 1925. évben.

Ez esetben természetesen ellenőrzésül igazolandó, mi volt a terménykészlet 1925 január 1-én, mi termelt az 1925. évben, mit adott el, mit használt fel a gazdaságban s mi, ami 1925 december 31-én megvolt — ne hogy megtörténhessen, hogy valaki eladja terményét s a pénztári naplóba nem vezeti be, hogy ne szerepeljen mint jövedelme.

Sutba kell dobni az egész rendszert és kat. tiszta jövedelem alapján kell kivetni egy bizonyos adót, amelyet kereszteljenek jövedelmi adónak. Elismerem, a kat. munkákban sok helyen hiba van, de 40 éve csinálják s volna bár tökéletes, sem a kivető egyén, sem az adófelszámolási bizottság nem csinálhat helyes kivétést 30 perc alatt, pedig az is meg van szabva, hogy az adófelszámolási bizottság hány adózó ügyét tartozik naponta letárgyalni.

Lehet, hogy kat. tiszta jövedelemre fektetve, a jövedelemadó a valóságos jövedelemtől el fog térni, egyszer több, máskor kevesebb lesz, de a végeredményben kiegyenlítődik és az állam mentesülne egy nagy kiadástól, amellyel a jelenlegi kivetés, az azt követő fellebbezések és panaszok járnak, a gazda meg biztosan tudja ezt a terhet s költségtervezetbe beállíthatja.

Ezen az alapon, merem állítani, nyerni fog az állam, megtakarítja a költséget, a gazda nem fog veszíteni és meg lesz kimélve egy nagy csomó munkától, zaklatástól és sok ügyvédi költségtől.

Azt mondják, a kataszter nem jó alap. Szerintem, ha jó földadóalappak, legyen jó jövedelemadóalappak is; ha nem jó, csinálni kell jobbat.

Tisztázandó az a kérdés, mikor lehet állattartásból mellékhaszonvétel címen még külön jövedelmet beállítani. Szerény nézetem szerint az a gazda, aki nem saját nevelésű jószágát nem a gazdaságban termelt terményen hízalja fel, vonható csak ilyen címen külön jövedelem alá. De aki, habár vette a terményt, de az azt a földet a gazdaság szántotta, vetette be, ez úgy veendő, mint az illetményes föld termésének készpénzben megváltása, tehát illetményben a cseléd annyi pénzt kap, amennyi értéket az illetményes földjén termelt termény képvisel az átadás alkalmával. Ez nem iparszerű hízalás, habár 1000 sertést is hízaljon azon, mert ha az ipari hízalásnak minősítették, akkor még külön kereseti adó alá is esik.

Általános sérelmek.

A jövedelem- és vagyonadó-vallomásokat az 1924. évről 1925. év február 28-ig, az 1925. évről 1926. február 28-ig kellett beadni. A végrehajtási rendelet, amely az értékelést és becslés szerinti kivétést tartalmazza, 1925 április havában, illetve utóbbi esetben 1926 március havában jelent meg.

Egy adózó sem tudhatta a vallomás készítésekor, hogy a határidő lejártá után megjelenő végrehajtási utasítás milyen értékelési számokat fog tartalmazni s így vallomása nem felelhetett meg a végrehajtási rendelkezéseknek.

Ennek következménye lett, hogy a vallomást nem fogadták el, csak abban az esetben, ha az magasabb összegre rugott, mint amilyent a végrehajtási rendelet előír, tehát az adózó felesleges nagy munkát, esetleg költséget viselt.

Miért nem adják ki a végrehajtási utasítást olyan időben, hogy az adózó azt tanulmányozhassa s vallomását lehetőleg annak megfelelően készítse el? Mennyi felesleges fellebbezést lehetne így elkerülni.

A végrehajtási utasítás mult évben a nyers házbér-jövedelem huszszorosát rendelte, mint a házbirtok értékét. Aki ez évben így vallotta be, annak aligha fogják a bevallott értéket hivatalból leszállítani, annak ellenére, hogy a f. év márc. 4-én megjelent végrehajtási utasítás most nem huszszorosát, hanem 16-szorosát rendel el a nyers jövedelemnek.

A végrehajtási utasítás az értékpapírok értékét megállapítja, ami távolról sem azonos az 1925 december 31-i értékkel, még kevésbé a bevallás idejében volt értékkel. Csak össze kell hasonlítani főképpen a Victoria, Concordia részvényeket és zálogleveleket, de akármelyiket.

Tehát az adózó olyan érték után fizet vagyonadót, ami az adófizeteskör esetleg 25%-ot képvisel.

A másodfokon kivettelt jövedelem- és vagyonadót birtokon kívül (tehát kifizetés után) panasolhatom fel. Ez nagy sérelem. Tudok esetet, hogy az 1924. évre kivettelt és kifizetett és megpanaszolt jövedelem- és vagyonadóból a közigazgatási bíróság 10.000 aranykoronát panaszosnak javára írni rendelt, ez 1926 februárban meg is történt, de adózó előre kifizette talán magas kamatra felvett kölcsönből s így legalább 1 1/2 évi kamatot elvesztett vagy reáfizetett, ami évi szerény 20% (1924. évről van szó) kamat mellett 3000 aranykoronát, vagyis 45.000.000 papirkorona veszteséget jelent. Hogy jön az adózó ahhoz, hogy 45.000.000 koronát fizessen csak azért, mert a rendeletet rosszul értelmezte a pénzügyigazgatóság!

Vagy fizesse meg a kincstár a folyó kamatot, vagy legyen megengedve, hogy a megpanaszolt adót betéthe helyezze s a betétkönyvet adja át a pénzügyigazgató ságnak s majd a közigazgatási bíróság ítélete szerint azé lesz a kamat, akié a tőke. Így a kincstár biztosítva van, az adózó pedig nem veszti el a kamatokat.

Nagyon sokat lehetne még írni az adófelszámolási bizottságok összeállításáról. Tudok esetet, ahol a bizottság állott 2 nagybirtokosból, 2 lelkészből, 1 ügyvédből, 1 kereskedőből, 2 kisgazdából, 1 gyógyszerészből. Hogyan mondjon megnyugtató szakvéleményt egy nagybirtok jövedelmességére, annak értékére ennek a bizottságnak utóbbi hat tagja, ezt nem bírom megérteni.

Rhédey Lajos
m. kir. gazdasági tanácsos,
jóságigazgató.

A szén és egyéb tüzelőanyagok jelentősége a mezőgazdaságban.*)

Az elvesztett világábrórn és az összeomlást követő forradalmak után megmaradt kis Magyarországnak most vivja meg csatáit a „lenni vagy nem lenni” kérdésében és a közel-

*) Kosztány Gyula okl. gépészmérnök, a mohács-pécsi vasút igazgatójának előadása az OMGE műszaki bizottságának február hó 19-én tartott ülésén.

jövő fog dönteni Magyarország életképessége és jövőjének mikénti kialakulása felett.

Ebben az emberfeletti küzdelemben majdnem érthetetlen módon alig esik szó Magyarország szénkészletéről és szén-szükségletéről, vagy az azt pótló egyéb tüzelőanyagokról, pedig a szén a földkerekség összes államaiban a mezőgazdasági fejlődésnek rendkívül fontos és az ipari államokban a fejlődésnek majdnem döntő tényezője.

Magyarország agrár-állam ugyan és így mezőgazdasági fejlődésünk kérdése elsősorban mezőgazdaságunk kérdésének rendezése és fejlesztése révén oldható meg, hiszen már külkereskedelmi mérlegünk javulása is végeredményben mezőgazdaságunk termelésének a következménye, de ama szoros és szervi kapcsolatnál fogva, amely a mezőgazdaság és az ipar között fennáll, a szénkérdés megoldása nélkül mezőgazdaságunk kérdésének rendezése is majdnem lehetetlen.

Csonka-Magyarország fában igen szegény, folyékony tüzelőanyaga egyáltalában nincsen, azt csak beszállítás útján tudja beszerezni és így ipartelepei sincsenek folyékony tüzelőanyagokra berendezkedve.

Fát csekélyebb fűtőértékű és aránylag magas árúval fogva csak ott érdemes tüzelésre felhasználni, ahol a fa az egyes mezőgazdasági egységek keretein belül galyazás útján felős mennyiségben nyerhető, vagy nagyobb erdőrészek kitermelésénél mint hulladék ugyiszólva ingyen állhat a mezőgazdaság és ipar rendelkezésére.

A folyékony tüzelőanyagok pedig tulajdonképpen csak a szoros értelemben vett mezőgazdasági gépeknek (lokomobilok, traktorok stb.) és oly kisebb telepeknél jöhetnek számításba, ahol a kazántelep megtakarítása, vagy az üzem időszakossága miatt a motorikus üzem gazdaságosabbnak mutatkozik.

Olesó elektromos áram, mint munkaerő, egyáltalában nem áll a mezőgazdaság rendelkezésére, vagy ha igen, úgy csak egy teljesen elhanyagolható kis mértékben — ezen a téren hazánkban igazán ázsiai állapotok uralkodnak — s így a mezőgazdaság és a mezőgazdasági ipar energiaszükségletének fedezésénél 90%-ban a szénre van utalva és itt azután teljesen a szénbányák önkényének és a közvetítő kereskedelem elkülsmeretlenségének van kiszolgáltatva.

A szénbányák ügynökeivel el van árasztva ez a kis ország és főként a mezőgazdaság, mert míg a nagyipar a szénminőség megállapítására megfelelő szakérőkkel és berendezésekkel rendelkezik s így ezeknél az ügynökök hangzatos reklám-szólásokkal hiába kísérleteznek, addig a gazdatársadalom nem ismeri és nem is ismerheti annyira Magyarországon különböző értékű és minőségű szénét, enged az ügynökök rábeszélésének és gyakran rendel meg szükségletének és viszonyainak meg nem felelő szénét, talán valamivel olcsóbban, mint amibe a neki megfelelő szén kerülne.

Ezt a megtakarítást azután az üzemben — ha a vásárolt szénnel az üzemet egyáltalán fenntartani tudja — sokszorosán ráfizeti.

A mezőgazdaság és a mezőgazdasági kisipar gépészeti berendezéseinek nincsen meg az a nagy alkalmazkodóképessége a különféle tulajdonságokkal bíró szénnekhez, mint a nagyiparnak, nincsen meg a különböző, de különösen a nehéz szénnek gazdaságos elégetéséhez szükséges léghuzata és annak szabályozhatósága, nem rendelkezhet úgy mint a nagy ipartelepek, kellően iskolázott oly fűtőkkel, akik már majdnem tüzelőművészsámba mennek és így oly szénnek kell üzemük számára választania, amely könnyű elégetés mellett elegendő nagy fűtőértékkel bír, nem kokszolódik, nem sül össze és hamutartalma mérsékelt.

Majdnem szabványoszánnak lehetne nevezni a tatabányakörnyékevidéki cocen barnaszénket, amelyek 5000—5100 kalória fűtőérték mellett könnyen gyulladnak, égési folyamatauk jó és egyenletes, átlagban 10%-nál több hamut nem tartalmaznak és mindenkor egy nyugodt üzemenetet biztosítanak.

Ha helyell-közzel ez a szén a nagyobb távolságnál fogva kalóriaértékre átszámítva néhány ezer koronával többbe kerül is métermázsánként, mint közelebb fekvő és empirikusán talán magasabb fűtőértékű szénnek, de fűtőértékét mindenkor és minden művészkedés nélkül teljes értékben lehet hasznosítani, míg meg nem felelő berendezések mellett a magasabb kalóriájú, de nehéz elégetésű és nagy huzatot igénylő szén fűtőértéke csak kis részben hasznosítható.

Egyébként már most megemlítem, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hivatalos közlönyének, a „Köztelek”-nek szerkesztősége készen nyilatkozott arra, hogy a gazdatársadalomnak a tüzelőanyag előnyös megválasztása tárgyában hozzá intézett kérdéskérdéseit hozzáértő szakembereknek kiadja és azokra rövid időn belül a lap hasábjain szakszerűen válaszol.

Természetes, hogy ily kérdőleveleknek tartalmazniuk kell

ARZOLA
PERMETEZŐSZER
SZŐLŐMOLY ÉS ALMAMOLY ELLEN

**MINDEN RÁGO FÉRCET
ELPUZSTIT.**
MINDEN PERMETLEHEZ
KEVERHETŐ.
CHINOIN - UJPEST

SULFAROL
KOLLOID KÉN

LISZTHARMAT
GYÜMÖLCSPÉNZS ELLEN
MINDEN PERMETLEHEZ KEVERHETŐ
CHINOIN - UJPEST

THANOL
PERMETEZÉS
BIZTOSAN ÖL
LEVÉLTETÜT
VÉRTETÜT
CHINOIN - UJPEST

MOLEX
POROZÓSZER
SZŐLŐMOLY ÉS ALMAMOLY ELLEN

**MINDEN RÁGO FÉRCET
ELPUZSTIT**
POROZNI KÖNYVEBB MINT
PERMETZNI
CHINOIN - UJPEST

az üzem megnevezését, a kazán, a gép és kúrtó méreteit, a fűtőfelület és a rostélyfelület egymáshoz való viszonyát, hogy a gépezethez és az üzemhez szükséges gőzmennyiséget és a kazán vagy kazánteleg gőzfejlesztőképességét elbírálni lehessen.

A szénminőség helyes megválasztására még nagyobb súlyt kell helyezni és annak még nagyobb fontosságát kell tulajdonítani, ha figyelemmel vagyunk a szénnek aránytalanul magas árára a mezőgazdasági nyerstermek árához viszonyítva.

Ma, amikor a mezőgazdasági nyerstermek értékesítési lehetősége kevés kivétellel a békeparitás árát alatta mozog, a szénárak a békeparitást még mindig 120-150%-kal túlélik.

A szénnek eme 120-150%-os felárai pedig ólomsúlyú neheznek az iparra, kereskedelemre és vasútra és így közvetlenül is a mezőgazdaságra.

Magyarország mezőgazdaságának közvetlen szénfogyasztása az ország összefogyasztásának csak alig 5%-át teszi ugyan ki, de az összefogyasztásban a vasutak körülbelül 20%-kal, az ipartelepek 32%-kal, az elektromos központok 15%-kal vesznek részt és így végeredményben az ország összefogyasztásának 67%-a közvetve és 5%-a közvetlenül érinti a mezőgazdaságot.

Ha az ipartelepek a jelenlegi árviszonyokhoz alkalmazkodó szénárak mellett tudnák energiaszükségletüket fedezni, akkor olcsóbban is tudnának termelni, akkor nem volna szükség a jelenlegi, a gyámsággal határos iparvédelemre, érvényesülhetnének a világpiaci árak, amelyek a mezőgazdaság által szükségelt hazai iparcikk áránál jóval alacsonyabbak.

Az iparvállalatok a területi közelség előnye mellett még mindig elegendő haszonra tehetnek szert és a mezőgazdaság, vasút stb. lényegesen olcsóbb árakon tudná fedezni szükségletét.

Már pedig ha az olcsóbb szén és az olcsóbb ipartermekek vasutaink üzemét és így díjtételeit is olcsóbbá tennék, a mezőgazdasági termékek értékesítési lehetősége és szállítóképessége is lényegesen megjavulna.

De hogy tudják az iparvállalatok és hogy tudja a vasut a mezőgazdaság érdekeit olcsóbb árakkal és díjtételekkel előmozdítani, ha a gyártáshoz és a forgalom lebonyolításához szükséges szemet csak a békeárak két és félszeresen tudják megkapni.

Ugyanakkor, amikor a német ipar és a német államvasutak az elsőrendű 6800-7000 kalória fűtőértékű porosz szén a szénbányákban vagonba rakva 1-1.1 aranyárért, vagyis 17-19 ezer magyar koronáért tudja beszerezni, addig a magyar királyi államvasutak mint az ország legnagyobb fogyasztója a szén példátul egyik szénbányánktól 5800 kalória garanciával mellett 36,500 koronáért kénytelen átvenni, tehát a szén ára, ami a vasutak összes üzleti kiadásainak 25%-át teszi ki, fűtőértékére átszámítva 150%-kal magasabb, mint a német vasutaknál.

Még fokozottabb mértékben jut ez kifejezésre az iparvállalatoknál és a mezőgazdaságnál fogyasztott szénéknél. A porosz szén a nagy távolsággal járó szállítási költségek felül behozatali illeték is terheli, a magyar vasúti díjszabás a beszállított szénre több mint 100%-kal magasabb mint a hazai szénre, úgy hogy például 300 kilométer távolságra a porosz szén után 100 kilogrammonként 37,900 korona szállítási költséget kell fizetni, míg ugyanilyen távolságra a magyar szénre csak 17,000 korona terheli métermázsánként és amellet illetékmentesek.

Mind ezek ellenére a sokkal kisebb értékű hazai szénért a helyi piacon mégis oly magas árakat kell fizetnünk, amely árak kalórikus értékre átszámítva porosz szén áránál csak alig alacsonyabbak. Pl. Budapesten a 7000 kalóriás porosz szén a csúzdákon 63-64,000 koronába, az 5800 kalória fűtőértékű pécsi szén 54-55,000 koronába kerül.

Ilyen szénpolitika mellett Magyarország mezőgazdasága és a mezőgazdaság érdekeit szolgáló ipar nem fejlődhet. Az, hogy a hazai szénnek lényegesen olcsóbbak lehetnének és a magyar érdekek szolgálatában olcsóbbaknak kellene lenniük, az nem tulzott kívánság, ha figyelembe vesszük azt, hogy a háború után éveken keresztül a szénbányák mily nemzeti ajándékban részesültek.

Szükségesnek tartom azonban először néhány szóval Magyarország szénvagyonáról és szénfogyasztásáról megemlékezni. Csonka-Magyarországnak jelenlegi szénvagonya az eddigi feltárások alapján körülbelül 1000-1200 millió tonnára becsülhető, amely mennyiségben a kisebb fűtőértékű lignit és tőzegtelepeinknek tőzegkészlete mintegy 500-600 millió tonnával már bennfoglaltatik.

Ha ezzel a rendkívül csekély szénvagyonnal szemben Magyarország folyton növekvő szén szükségletét vesszük, amely szén szükséglet 1925-ben már közel 12 millió tonnára emelkedett és amelyből külföldi szénnek behozatala által alig 2 millió tonna nyert kielégítést, úgy azonnal látnunk kell, hogy ha csak időközben újabb feltárásokkal hazánk szénvagyonát lényegesen emelni nem tudjuk, vagy nyersolaj- és földgáztelepekre nem bukkanunk, amire az eddigi eredmények után tulzott reményeink nincsenek, jelenlegi szénfogyasztásunk mellett szénvagyonunk 100 éven belül

teljesen kimerül és szén szükségletünk fedezésénél teljesen ki leszünk szolgáltatva a külföldre, ami egyenértékű volna iparunk, közlekedésügyünk és kereskedelmünk teljes csődjével és rendkívül súlyos visszahattással volna Magyarország mezőgazdaságára is.

Pedig az elfogyasztott és nagyrészt elpazarolt szénnek legalább 50%-a megtakarítható lett volna és lenne és ez a megtakarítás szénvagyonunk elapadásának határidejét 100 évvel kitolhatná, de ezzel a megtakarítással legalább is azt minden esetre el tudnánk érni, hogy folyton növekvő összes szén szükségletünket hazai szénekkel fedezzük és beszállító-számlánkat tehermentesítsük.

A szén, még pedig az indokolatlanul drága szén túlfogyasztásának megvilágítására csak egy példát kívánok felhozni.

A kazánokban, a kazántelegeken és a géberendezésben keletkező hő és munkavesztések a szénben rejlő elméleti hőenergiának természetesen csak bizonyos százalékát engedik hasznosítani.

A hasznosított hőenergiának a felhasznált szénben rejlő hőenergiához való viszonya adja meg az erőközpont gazdasági hatását.

A szénben rejlő hőenergiának elektromos energiára való átalakításához elméletileg 860 kalóriára van szükség.

Az amerikai, angol, német, francia és olasz nagy modern elektromos központok átlagosan 4500 kalóriát fogyasztanak kilowattóránként, kereken 19% hatásokkal termelik az elektromos energiát, vagyis a szénben rejlő hőenergiának 19%-át tudják hasznosítani.

Ennek ellenében Magyarország elektromos központjai néhány budapesti modern központ kivételével, átlagosan 25-30,000 kalóriát fogyasztanak kilowattóránként, ami csak egy 2.9-3.5%-os gazdasági hatásokkal felel meg, tehát az áramtermelésnél 6-7-szer annyi szén fogyasztanak.

Természetes, hogy a drága szénrel és rossz hatásokkal termelt elektromos energia csak igen drágán állhat a fogyasztóknak és így a mezőgazdaságnak is rendelkezésére és csak igen drágán lehet az így termelt munkaenergiát az ipari termelés szolgálatába állítani. Az áramtermelésnek így pazarló módja súlyos bűn Magyarország csekély energiakészlete ellen.

Nézünk már most Magyarország csekélyke és mégis döntő fontosságú szénvagyonának sáfárjait, a szénbányavállalatokat.

A világháború és a forradalmak után, a külföldtől teljesen elzárva, saját készletünkre voltunk utalva, de a hazai bányavállalatok a hazai szén szükségletet még csak közelítően sem tudták kielégíteni.

Berendezések nagyrészt kezdetlegesek voltak, nagyrészt a háború alatt megfélemlített karbantartás hiányában teljesen leromlottak.

A kormány a rendelkezésünkre álló szénkészletek igazságos elosztását szabályozandó szénkormánybiztost nevezett ki és egyben a bányáknak azt a kedvezményt nyújtotta, hogy a termelés növelése és olcsóbbá tétele, tehát a közgazdaság érdekében beruházásokat, hogy úgy mondjam, közzételjen eszközölhessenek.

Közzételjenek mondom, mert a kedvezmény abból állott, hogy a szénbányák a közérdekből eszközölt beruházások költségeinek 60%-át már az első évben, 30%-át a második évben és 10%-át a harmadik évben az üzemköltségekbe, tehát a széntermelés onkoltségebe beszámíthatták és a kormánybiztosság a mindenkor szénárakat és amortizációs összegek betámasztásával a bányák nagyrészt egyoldalú bementése alapján állapította meg.

Eme beruházások költségeit tehát a fogyasztóközönség fizette meg, mert az ármegállapításba beleszólása nem volt, sőt még arra is, hogy milyen szén mennyiségért, csak bizonyos korlátok között tudott befolyást gyakorolni.

A bányavállalatok pedig szénüket bármily magas áron bármennyit termeltek is, mindenkor el tudták helyezni, mert a szénre szükség, még pedig égető szükség volt, sőt könyörögni kellett érte.

Ezenkívül a bányavállalatok eme beruházások teljesítésére kisebb-nagyobb valorizált kölcsönöket kaptak és pedig ugyanakkor, amikor a mezőgazdaság mindennemű elfogadható hitel forrás hiányában egyetlen szükséges beruházásának finanszírozására ily kölcsönöket a kormányhoz hiába folyamodott.

Hogy azután a valorizált kölcsönöket a szénbányák mily csökkent értékkel fizették vissza és hogy az államot ért ezt az árfolyamvesztést nagyrészt megint csak a legtöbb adót fizető gazdátársadalomnak kellett közvetlenül és közvetve megfizetnie, az nem szorult bővebb magyarázatra.

A beruházások megtörténtek és a fogyasztóközönség azok költségeit a szén árában, még pedig valorizálva, megfizette.

Annak részletezését, hogy a bányavállalatok által eszközölt beruházások a termelés szempontjából tényleg szükségesek voltak-e, hogy a beruházások tényleg a közérdeket, vagy pedig csak a társaságok érdekeit szolgálták-e, hogy a magyar fogyasztóközönség által a szénárakban megfizetett beruházásokkal a magyar ipar mily mértékben foglalkoztatott, végül, hogy a szén árba bekapultak és a közönség által megfizetett jegyintézi kölcsönökből mi lett tényleg beruházva, e rövid értekezésem keretében nem foglalhatom,

arról az érdeklődő közönséget részletesen más értekezésem keretében a napilapokban fogom tájékoztatni.

A közpénzen eszközölt beruházások a termelést mindenestre olcsóbbá kellett hogy tegyék, a munkabérek a békebeli munkabérek nagyrészt el sem érték, de azt semmi esetre sem lépték túl, az évi- és havifizetések alkalmazottak illetménye erősen a békeparitás alatt van és ha a termeléshez szükséges anyagok ára körülbelül 40%-kal a békeárak fölött van is, az főként a tulmagas szénárak vezethető vissza, a szénárak mégsem tudják a békeparitást legalább megközelíteni.

Mily másként alakult volna ki a helyzet, ha akkor, midőn a kormány a szénbányavállalatoknak ezeket az óriási kedvezményeket adta, egytálla megállapította volna az eszközölt beruházások mikéntjét, ha kötelezte volna a szénbányavállalatokat, hogy elektromos erőközpontokat létesítsenek, vagy a meglévőket fejlesszék és építsék ki a lehetőség határáig erőközpontjuk távvezetékét.

De, ha már ez nem történt meg, úgy nyúljon bele a kormány és nyúljon bele mi is energiánk kézzel hazánk szénviszonyainak rendezésébe, még mielőtt nincsen egészen későn. Ennél pedig már külföldi, de nem balkáni példára is hivatkozhatunk.

A háború után néhány évvel ezelőtt az angol ipar is hasonló helyzetben volt a szénbányákkal szemben és az angol kormány a szénnek a közgazdaságra gyakorolt rendkívül fontos befolyásának szabályozására elhatározta, hogy az összes angol szénbányákat államosítja és ezáltal a háború alatt megnőtt és szorult helyzetben levő angol nagypárt a szénárak folytonos növekedésével szemben meg fogja védelmezni. Hogy ez az államosítás mindmáig nem volt végrehajtható, annak csak az Angliában beállott szénválság állotta útját.

A szénválság folytán az angol kormánynak most már a bányák segítségére kellett sietnie és a munkabérek további süllyedését, valamint a csökkent széntermelés folytán beállott üzemi haszon csökkenését olyképpen állította meg, hogy a bányáknak egy olv minimális szénárát biztosított, amely szénár egy bizonyos termelési mennyiség mellett a munkabérek csökkentése nélkül a bányáknak a legális üzleti hasznot lehetővé tette és amennyiben a bányák a szénpiac állása szerint ezen árak alatt volna kénytelenek a szén eladni, úgy e különbséget az állam megtéríti. Ennek az intézkedésnek azonban csak a közvetítő kereskedelem látta a hasznát, mert csak folyton kisebb árakon volt hajlandó a szénat átvenni.

A szénáraknak ez a megkontrenálás elég könnyen ment, mert hiszen a szénbányáknak nem a szénárak tartása, hanem minél több szénnek az elhelyezése volt a főérdeke. Így azután ez alacsony szénáraknak sem a bányák, sem az ipar, sem a kereskedelemnek többi része, sem a vízi és szárazföldi közlekedés, sem a mezőgazdaság hasznát nem látta.

Nálunk is szükségesek volna erős kormányintézkedések, de a most felhozott angol példán okniva, más formában. Ily irányban igyekszem is a kormánykörök figyelmét a magyarországi szénbányákra felhívni és kérem ebben való igyekezetben a gazdáközönségnek széleskörű és határozott támogatását.

A magyar állam a velem szemben támasztott igényekkel és több-kevésbé jogos követelésekkel szemben mindenkor az állambiztosítást kedvezőtlen mérlegrel hivatkozott és hivatkozik. Hozza be a kormány, természetesen törvényhozási utas, a különböző szén, lignit, tőzeg, a nyersolaj és az összes nyersolajtermékek és az ezekből termelt elektromos áram monopóliumát hasonlóképpen, mint azt a földgázra is kimondotta.

A széntermelést hagyja meg a bányavállalatok kezében, de a szénárakat a bányavállalatoktól a kormánynak erre a célra felállítandó szerve vegye át oly áron, amely az onkoltségek lelkismeretes hatóságai megállapítása mellett a bányavállalatoknak a szükséges és legitím üzleti hasznot biztosítaná.

Ezzel megszűnnék a szénbányáknak Magyarország mezőgazdaságára és iparára gyakorolt diktatórikus hatalma, amellyel egész Magyarország közgazdaságát fojtogatták.

Ehhez a kérdéshez különben a társulati aránymerleget közzététele alkalmából is lesz alkalmunk kimerítően hozzászólni.

Számításaim és az általam kidolgozott tervezet szerint, amelyeket itt természetesen nem részletezhetek, a kormánynak ebből a monopóliumból legkevesebb 500 millió korona évi bevétele volna, amely összeget visszaadhatná annak, akitől elvette, a fogyasztóközönségnek. Ezt az évi legkevesebb 500 millió bevételt részben a gazdáközönségnek nyújtandó olcsó hitelekre, vagy a meglévőnek előnyösebb konvertálására, részben az állami kötelezettségek (hádkölcsönök) bizonyos fokú valorizációjára, részben pedig az országos elektromos központok és az országos elektromos hálózat létesítésére és kiépítésére használhatná fel, amikor is aránylag rövid időn belül beállna az az eset, hogy Magyarország nem volna ipartelep, nem volna közszé, falu, gazdasági udvar és tanya, amely a szükséges munkaenergiát és világitást ne ebből az országos hálózatból tudná megkapni.

MAUTHNER ÖDÖN Fennáll 52 év óta
MAGTERMELŐ ÉS MAGKERESKEDELMI R.-T.
 Központ: VII., Rottenbiller-utca 33. BUDAPEST Főközllet: IV., Kossuth Lajos-utca 4.
Kertészeti telepek: I., Budakeszi-ut 75. és Csepel. Magtermelő uradalom: Derekegyháza.
Magtisztító, zoiszikmentesítő és kísérleti telepek: Csepel. Legkiválóbb minőségű gazdasági magvak. Vetőtengerik, vetőburgonyák, cukorcirok-, köles, muharmag és csicsóka.
Nemesített bőtermő gyöngybab, aklimatizált magyar sójabab. Fajtiszta, legmagasabb csiraképességű konyhakerti és virágmagvak.
 Telefon: József 40-83, 40-84. Díszesen kiállított új képes főkéjgyék ingyen és bérmentve. Sürgőncim: Mauthner-oté

Glosszák a mezőgazdasági kölcsönök történetéhez.

Több mint egy évig folytak a tárgyalások a hosszulejárú mezőgazdasági hitelek ügyében, míg e kérdés végleges megoldásra talált. Az angol pénzügyi piacot megszerezte a Földhitelintézet, a Hambros-csoport közreműködésével a magyar mezőgazdaságnak és az amerikai piacot a hat nagybank által alapított Magyar Bankok Záloglevélkibocsátó Szövetség, a Newyorki European Mortgage and Investment Corporation utján biztosítja számunkra.

A hosszú tárgyalásokat a magyar közvélemény mindig a legnagyobb érdeklődéssel kísérte, ami természetesen is volt, hiszen országunk hiteléletének, a magyar közgazdaság egyik legfontosabb problémájának megoldásáról folytak a tanácskozások. A háború előtti terheitől ugyyszólván teljesen megszabadult magyar föld hitelgényének, amely igen elővigyázatosan is legalább 300-400 millió aranykoronára tehető, kielégítéséről kellett gondoskodni.

A magyar sajtó a legkülönbözőbb beállításokban világotlotta meg ezt a problémát és legellenetesebben kommentálta a tárgyalásokat. Külföldről talán jobban és tisztábban volt látható ennek a kérdésnek a lényege, a tárgyalások folyamata, hiszen innen külföldről kellett a kölcsönöket megszerezni. A magyar sajtó ellentétes beállításából már kezdetben kibontakozott két ellentétes irány. Az egyik szerint az állam égisze alatt lehetett volna a legelőnyösebb megoldásra találni, a másik viszont azt állította, hogy a magángazdaságnak erre hivatott szervei, a bankok magukban is meg tudják oldani a problémát. Sok érvet hoztak fel az egyik és a másik álláspont mellett s mint ismeretes, a második megoldási módot sikerült megvalósítani.

Múlt év tavaszán, mikor még a londoni City kapui zárva voltak és az amsterdami tőkepiacon, a hollandokat magyar papírokban ért százmillió forintokra rugó veszteségek következtében próbálkozni is hiábavaló lett volna, csak Amerikáról lehetett szó. Amellett, hogy Amerikában a magyar jelzáloglevelek teljesen ismeretlenek voltak, a nemzetközi pénzpiac általános helyzete sem volt nagyon előnyös, tehát a nagy elővigyázatosság, mellyel a kormány az akkori tárgyalásokat vezette, nagyon indokolt volt. Az 1925. XV. t.-e. megalkotása után a központi kibocsátás eszméje merült fel és a Pénzügyi Szindikátus, mint ilyen jelzáloglevél kibocsátó intézet szerepelt a tervezetekben. Az akkori 8%-os kamat vagy 13%-os annuitásos alakra felállított feltételek súlyosságát még a külföldi lapok is kiemelték, tehát nagyon érthető volt, hogy bármennyire kellett is a magyar gazdának a pénz, az akkori feltételek mellett nem vette igénybe.

Vergődéssel multak el a következő hónapok. Időközben kibocsátották városi kölcsönünket, amely ugyan nagyon előnyös az amerikai befektetőknek, de, sajnos, Speyer and Co. hibái folytán oly előnytelen körülmények között helyeztett el, hogy — mint a többi városi kölcsönök — 94-95 helyett még ma is 88-89-en állanak, míg népszövetségi kölcsönünk 88-as kibocsátási árfolyamával szemben ma 97-98-on áll Newyorkban. Eza körülmény valóban nem vált nagyon előnyösre a mezőgazdasági kölcsöntárgyalásoknak. Nagybankjaink szünet nélkül meggyőzően hirdették, hogy az egyenkinti akciók saját jelzálogleveleik kibocsátásával biztos sikerre fognak vezetni. A közvélemény az akkor elterjedt híreknek hitelt adott, csak az volt a baj, hogy a külföld sehogyan sem akart a kölcsönökről tárgyaló bankoknak hitelt adni a mezőgazdaságra nézve elfogadható feltételek mellett.

Közben a kormány központi kibocsátásról tárgyalt, minthogy a német példa is emellett szólt s amikor más megoldás nem kínálkozott, Bud János dr. pénzügyminiszter kieszközölte a népszövetségi főbiztosnál 22 millió aranykoronának hosszulejárú mezőgazdasági kölcsön céljára aránylag kedvező feltételek mellett öt évre való feloldását, mire megindulhatott az állami kölcsönakció.

Ezután, 1925. október elsejével, a pénzügyminiszter visszaadta ugyan a bankok tárgyalási szabadságát, de nagyon bölcsen az ismeretes javított feltételeket szabta eléjük, hogy ezáltal megvédje a gazdákat túlnéhéz terhektől. Nagybankjaink vezetői tárgyalási szabadságukat visszanyerve, azonnal áthajóztak Amerikába, hogy mezőgazdasági kölcsönöket kössenek ott. De utjuk sikertelen volt, nem tudták elérni a pénzügyminiszter által szabott feltételeket, szóval „az önálló akció biztos sikerei” elmaradtak.

Ezalatt rotterdami konzulátusunk a pénzügyi kormány tudomására hozhatta, hogy a londoni Higginson and Co., amely társháza az amerikai Lee Higginson and Co.-nak (ez a bankház alapította meg J. Henry Schröder Banking Corporationnal az European Investment Corporation-t) hajlandó lett volna a kormány által alapítandó mezőgazdasági jelzáloglevélintézet 10 millió dolláros kölcsönét a pénzügyminiszter által szabott feltételek mellett kibocsátani. E konstrukcióban már a nagybankoknak nem is kellett volna résztvenniük, tehát nem monopolizálta volna a kormány ezáltal a jelzáloglevélkibocsátást és bankjaink megtarthatták volna akciószabadságukat. Viszont az amerikai piac gyorsan és közvetlenül megszerzetett volna a magyar mezőgazdaság számára és megvoltak a kilátások arra is, hogy a magyar kötvények egyenesen kerülnek az amerikai piacra.

Időközben a londoni pénzpiac felszabadult az embargo (külföldi kölcsönök tilalma) alól és a fentemlített sikeres tárgyalások folytán a Hambros-csoport is látta, hogy az előírt feltételek elérhetők, tehát lekötötte a Földhitelintézetet az egy millió fontos kölcsön, amely ma már 3-5 ponttal áll kibocsátási árfolyama felett. Az egész gazdatársadalom méltán örülhetett ennek a sikernek. A Földhitelintézet az 5 bankja, amelynek üzleti elvei csak arra irányulnak, hogy a még független magyar mezőgazdaságot a többtermelés megvalósításában támogassa.

A Földhitelintézet londoni kibocsátásának megvalósulása egyben feleslegessé tette az állami áldozattal felállítandó mezőgazdasági jelzálogintézményt és az erre előirányzott 6 millió aranykoronát más, rövidlejárú hitel céljára lehet fordítani.

Ezzel azonban még nem nyertek befejezést a mezőgazdasági kölcsönről folyó tárgyalások. Nagybankjaink tömörültek és megalkották egy központi szervezetet, a „Magyar Bankok Záloglevélkibocsátó Szövetkezetét”, melynek jelzálogleveleit a fentemlített European Mortgage and Investment Corporation veszi át és ennek ellenében saját kötvényeinek kibocsátása utján folyósítja a kölcsönöket a szövetkezetnek. Ha ez a szövetkezet némileg különbözik is az állam által tervebe vett központi kibocsátástól és inkább megfelel a bankok, mint a magángazdaság hiteltelvényeinek lebonyolítására hivatott szervek hivatásának, mégis nagyon hasonló ahhoz a szervezethez, amelyet a nagybankok akkoriban annyira elleneztek, amnyira támadtak és meghusítottak.

Egy ilyen rövid cikk keretében lehetetlen a tárgyalások minden mozzanatára kitérni és a problémával kapcsolatos összes kérdéseket megvilágítani. De annyi megállapítható, hogy a magyar gazdatársadalom a hosszú tárgyalásoknak csak hasznát látta, mert jobb feltételek mellett kapta meg kölcsönét, mint Ausztria és a német mezőgazdaság. Ne feledjük el azt sem, hogy a most elért feltételeket a pénzügyminiszter még akkor állította fel, mikor a locarnoi békemű még nem érezte hatását a nemzetközi pénzpiacra és senkisésem gondolta, hogy ily rövid idő alatt ezek elérhetők lesznek. A pénzügyminiszter részéről ez mintegy tavolba látás volt és az idők folyása neki adott igazat.

Rotterdam. *Buday Kálmán*

Második, teljesen átdolgozott kiadásban megjelent: **e. Derner Béla: A sertés tenyésztése és hizlalása** 688 oldal, 248 szívszékkel) című kézikönyve. Ára 225.000 Kor. *Pátria "R.-T. könyvszállító, Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek)

VEGYESEK.

Dégen Árpád dr. újabb kiténtetése. A Zoologisch-botanische Gesellschaft in Wien most tartott ülésén Dégen Árpád dr. m. kir. udv. tanácsos, kísérletügyi főigazgató, egyetemi magántanárt, lapunk rovatvezetőjét tiszteleti tagjává választotta, elismerésül annak a tudományos tevékenységnek, amelyet a kelet-európai flóra tudományos feldolgozása terén kifejtett. Dégen Árpádnak egy év alatt ez a harmadik külföldi megiszteltetése, amely egyszersmind egybeesett, 60. életéve fordulójával. Gazdatársadalomunk és a magyar tudományos világ méltán lehet büszke Dégen Árpádra, aki a magyar kulturának külföldön ily gyakran szerez elismerést. Az OMGE a kiténtetés alkalmából Dégen Árpádot, mint az egyesület igazgatóválasztmányi tagját megleghangú átiratban üdvözölte.

A Közgazdasági Egyetem új tanára. A kormányzó a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Trautmann Henrik felső kereskedelmi iskolai királyi főigazgatót az egyetemi közgazdaságtudományi karon a kereskedelmi üzemgazdaságtan részére átszervezett tanszékre egyetemi nyilvános rendes tanárrá nevezte ki.

A pénzügyi főbiztos a Közgazdasági Egyetemen. Smith Jeremiás pénzügyi főbiztos folyó évi április 21-én délután meglátogatta a Közgazdaságtudományi Kart, melynek Eszterházi-utcai épületében Krolópy Hugó dékán és a tanári kar tagjaiból alakított bizottság fogadta és bemutatta az állattenyésztéstani, geológiai, üzemteni, növénykörtani, növénytermesztéstani és agrobotanikai intézeteket. Az intézeteket vezető tanárok a pénzügyi főbiztosnak igen beható érdeklődésére a kívánt felvilágosításokat megadták. Ezt követőleg Smith Jeremiás pénzügyi főbiztos a bizottság tagjaival átment a fakultás Szerb-utcai épületébe, ahol megtekintette az agronómiai, gazdaságföldrajzi, mezőgazdasággazdasági és magángazdaságtani intézeteket, továbbá a szociálpolitikai szemináriumok helyiségeit és berendezéseit, a könyvtart és az ifjusági egyesületeket és a látottak felett ismételen nagy tetszésének adott kifejezést. Elbucuzása alkalmával nagy nyomatókkal hangoztatta, hogy a Közgazdaságtudományi Fakultást rendkívül fontos intézménynek tartja s annak szép jövőt jósol.

Szövetkezeti terményértékesítés. A „Hangya” lap legutóbbi számának vezető helyén a gabonakereskedelem és a szövetkezeti terményértékesítés időszerű kérdéseivel foglalkozik. Rámutat arra, hogy a gabonaértékesítés szövetkezeti uton való megszerzése az egész gazdatársadalom, de főként a kisgazdák elsőrendű érdeke, mert csak ezen a réven tudnak védekezni a spekuláns gabonakereskedők kiuzsorázása ellen. Örömmel üdvözi a kormány idevonatkozó intézkedéseit, amellyel erre a célra egyelőre 3 millió aranykoronát megszavazott s hogy a Futura felélesztésével kívánja a kérdést megoldani, mint amely intézménynek már kipróbált szervezete van s eddigi működésével teljes elismerést érdemelt ki. A cikk foglalkozik azokkal a panaszokkal és kifogásokkal, amelyekkel a szövetkezeti terményértékesítés tervét a magánkereskedelmi érdekeltség és újabban már a kereskedelmi és iparkamarák is meghusítani igyekeznek s ezeket megafolva kimutatja, hogy a gazdáknak nézve csak előnyös lesz a kormány idevonatkozó intézkedése, nemcsak abból a szempontból, hogy a terményértékesítés lebonyolítására egy altruista alapon dolgozó szövetkezeti szervezetet állít a gazdák rendelkezésére s így biztosítékot nyújt a terményeik megfelelő értékesítésére, hanem már csak azért is, mert ez az intézmény szabályozóan fog hatni az egész gabonakereskedelemre, elősegíteni fogja a szolid üzleti szellem kialakulását s nagyban hozzájárul a gazdák szorult helyzetét kihasználó gabonaszpekuláció letöréséhez.

Nemzetközi talajtani kongresszus Sopronban. A nemzetközi talajtani egyesület felkérésére a földtani intézet július 21., 22. és 23-án Sopronban kon-

Fennáll 52 év óta
Lajos-utca 4.
Erekégyháza.
és csicsóka.
Ójában.
nagyvak.
Mauthner-utó

RÉTI ZOLTÁN állatbizományos, Budapest, IX. ker., Sertésvásártér
Levéltem: Réti Zoltán, Budapest, IX., Sertésvásártér
Térlátom: Réti Budapest Sertésvásártér
Telefon: József 66-29, József 43-03
Lakástelefon: József 18-11

Foglalkozik: a ferencvárosi vásárokon sertés, szarvasmarha, borjú és juh bizományi eladásával. **Hízott és sovány sertések, zsir, szalonna és hus** adás-vételének közvetítésével. — Kívánatra vásári jelentéseimet díjmentesen küldöm és szakszerű felvilágosítással szolgálok.

KREOLIN GROZIT FERTŐTLENÍTÉSRE KIVÁLÓ MINŐSÉGBEN
aszfalt- és kátrányvegyszeripar
Budapest, VI., Berliini-tér 3. Westend-ház

MAGOBIL **TEHERAUTÓK** **MAGYAR ÁLTALÁNOS GÉPÜZEM R. T. DAIMAGPUCH. BUDAPEST**
VILÁGHÍRÓ AGGREGATJAINKKAL meglevő **GAZDASÁGI KISVASUTJÁT** MOTOROS-ÜZEMRE átalakítjuk!
MOTOROS LOKOMOTIVOK SZÁNTÓGÉPEK, MOTOROK
TESSÉK ISMERTETÉST KÉRNI TÁVIRATI CIM: 7838
AUSTRO-DAIMLER-MÁG-PUCH TELEFON: 5-72
Magyarország elsőállí központja: BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 6.

gresszust tart, amelyre eddig negyven külföldi és harminc belföldi szakember jelentkezett. A kongresszus előkészítésére vonatkozó tárgyalások a város, a vármegye, valamint a bányászati és erdészeti főiskola vezetőségének bevonásával már folyamatban vannak s rövidesen már a részletes program is elkészül. A tervek szerint a kongresszus lezajlása után a résztvevők az országnak talajtani szempontból jellegzetes vidékeit, így a többek között Debrecen, Hajdúszoboszló, Nagykanizsa, Karcag, Zalaszentmiklós környékét látogatják meg.

A jégkárak megelőzése. A Jégkárbiztosító Idény közeledtével a Gazdák Biztosító Szövetkezete által kibocsátott felhívást alábbiakban közreadjuk s a magunk részéről is a gazdaközönség figyelmébe ajánljuk ezt a gazdák alkotta, altruista alapon működő szövetkezetünket. Most van az idő, amikor minden előrelátó gazdának gondoskodni kell, hogy várható természet, illetve annak pénzügyi ellenértékét a jégverés okozta károsodással szemben megmentsse. Két szomorú esztendő tanúságai vannak a hátunk mögött. Milliárdokra rugó kárt okozott az elmúlt két év alatt a jégverés s ezt csak azok tudták kikerülni, akik jégkár elleni biztosítást kötöttek. A biztosító intézetekre nézve sem volt kedvező az elmúlt két esztendő, a legtöbbje éveken át gyűjtött tartalékait volt kénytelen felhasználni, hogy üzleti elleni biztosítástól, mert ez aránylag drága. Ez igaz, de a jégkár elleni biztosítás drágaságának fő oka az, hogy nem általános; ha minden gazda biztosítana, kevesebb lenne a kockázat, le lehetne szállítani a biztosítási díjakat. Ezért a magunk javát szolgáljuk, ha a altruisztikus alapon működő biztosító intézetnél kötjük meg a jégkárbiztosítást. Ilyen nálunk a *Gazdák Biztosító Szövetkezete*, amelynek már minden községben van helyi képviselete, minden nagyobb városban vezérképviselete, vagy főügynöksége. A *Gazdák Biztosító Szövetkezete* hat évi időre kötött jégkárbiztosításoknál jelentékeny, ugynevezett tartamengedményt ad. Azoknál a gazdák-nál akik jégkártól nem szenvednek, évről-évre fokozatosan egész 20%-ig csökkenti a biztosítási díjat, végül egy másik nagyobb kedvezmény a *díjvisszatérítés*, amelyben minden biztosított fél részesülhet, ha a jégkárbiztosítási üzlet eredménye kedvező volt. 1923. évben 10% díjvisszatérítést adott a szövetkezet. A *Gazdák Biztosító Szövetkezete* maga az érdekelte gazdaközönség alkotta meg. Minél inkább sorakozik a gazdák serege a szövetkezet köré, annál több kedvezményt tud az nyújtani tagjai részére.

Találkozó. A *Keszthelyi M. Kir. Gazdasági Akadémia* igazgatója felhívja a Keszthelyen végzett azokat a volt hallgatókat, akiknek a szokásos találkozó összehívására megbízásuk van, illetve felhívja mindazokat a volt hallgatókat, akiknek 10 vagy több éves találkozója a folyó évben esedékes, vagy akik bármikor is végeztek Keszthelyen, hogy szokásos találkozójukat június hó 19-20-ra tenni sziveskedjenek, illetve a napon minél nagyobb számban Keszthelyen összejönjenek. Ennek megfelelően már megállapodás történt arra nézve, hogy az 1896-ban és 1905-ben végzetek 30 éves, illetve 21 éves találkozóra e napokon fognak összejönni. Ezeket a napokon lesz ugyanis annak a Georgikon elnevezésű díszes ezüst serlegnek ünnepélyes felavatása, amely a múlt évben 40 éves találkozóra összejött keszthelyi öreg gazdák által megindított gyűjtésből készült és amely a keszthelyi, magyaróvári és debreceni akadémiák között évenkénti vándorolva, a hallgatóság hazafias érzésének ébrentartására és a mindnyájunk által szentnek tartott cél érdekében közös munkára való serkentésre szolgál. A jelentkezések az akadémia igazgatóságához címzendők.

A *Nógrád-Hontvármegyei Gazdasági Egyesület* április hó 15-én tartotta *Maulath Géza* gr. elnöklésével igazgatóválasztmányi ülését, amelyen az egyesület választmánya elfogadta a debreceni gazdasági egyesületnek a pénzügyminiszterhez intézett feliratát, amelyben a folyó évi jövedelem- és vagyonadó kivetése tárgyában kiadott 20.500. számú pénzügyminiszteri körrendelet megváltoztatását kéri. Tudó-

másul vette a kereskedelmi miniszter válaszát az egyesület feliratára a távbeszélődíjak mérséklése tárgyában a helyközi forgalomban. Május havában Budapesten tartandó országos mezőgazdasági szakoktatási értekezletre alsófeéri *Farkas Géza* társelmők küldetett ki. *Buttler Ervin* br. indítványára elhatározta, hogy feliratot intéz a földmívelésügyi miniszterhez, hogy a vármegye a lippiczai lótenyésztés irányában tartassék meg, amely indítványt *Farkas Géza* azzal egészített ki, hogy az állami fedezett állomásokat, amelyek a háború óta megszűntek, újból szervezzék.

Országos loverseny Cegléden. Cegléd város a Ceglédi Gazdasági Egyesülettel karöltve június 19-én és 20-án Cegléden, a vásártéren országos lovas mérkőzést és akadályversenyt rendez. A tervezett verseny iránt nagyfokú érdeklődés tapasztalható. A június 13. és 14-ére a fővárosban tartandó lovasversenyek szereplő, mintegy 100 lovasnő és lovas, teljes számban lemennek Ceglédre. A versenyeket lovasjátékok és tréfas lovas jelenetek fogják változtatossá tenni, a tenyésztő gazdaközönség részére pedig kanca- és csikódíjazás lesz. A versenyeken és díjazásokon résztvevni kívánó gazdaiifjúság és lótenyésztő gazdaközönség figyelmébe ajánljuk ezt a versenyt. Jelentkezéseket elfogad a Ceglédi Gazdasági Egyesület.

A *„Tejgazdasági Szemle“* április 15-i száma értékes tartalommal jelent meg: *Tejgazdasági Szociológia* címen Gratz Ottó kísérletgyi igazgató tollából közöl érdekes fejtegetést. A kemény és lágy sajtok készítése és kezelése módját *Cacheimann Curt* ismerteti hosszabb cikk keretében. A lap többi részét a székesfőváros tejjelátásáról szóló szabályrendelettervezet, az Országos Tejgazdasági Szövetség hivatalos közleményei és sajtóhírek töltik ki. A *„Tejgazdasági Szemle“* negyedévi előfizetési díja 60,000 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, József-körút 31/b, II. 3. **Csonka-Magyarország villamosítása.** A Magyar Elektrotechnikai Egyesület helyiségeiben (VII. Erzsébet-körút 49. II. em.) *Borus Ferenc* okl. gépészmérnök, ügyvezető-igazgató, folyó évi április hó 29-én, csütörtökön d. u. 6 órakor *„Csonka-Magyarország villamosításáról“* előadást tart. Az egyesület elnöksége vendégeket szívesen lát az előadás alkalmából.

A 44 év óta fennálló *Fischer J. részvénytársaság* szak- és ponyvagarást, Budapest, Nándor-u. 31/33., mint elismer megbízható céget, a legjobban ajánljuk. Ponyvaköleszöngő-intézet.

Ujrepece, gyapju értékesítése kamatmentes előleggel legelőnyösebben értékesíthető *Párczer Gyula* utján Budapest, V. ker., Honvéd-utca 38. Telefon: L. 968-24.

Zöldhittelt és előleget folyósít terményekre, valamint gyapjura *Nemes Kálmán* terménybizományos Budapest, Nagymező-u. 22. Telefon: 171/21.

Közgazdasági és pénzügyi hírek.

Salgótarjani Köszénbánya Részvénytársulat. A társulat igazgatósága *Chorin Ferenc* dr. elnökleite alatt megtartott ülésében elhatározta, hogy a folyó évi április 30-ára egybehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a megnyitóméreg szerint a társulat alaptőkéje 27.300.000 pengőben, tőke-tartalék ugyancsak 27.300.000 pengőben, egy-egy részvény névértéke pedig 30 pengőben állapítsák meg. Részvény-összevonás nem történik. Indítványozni fogja továbbá a közgyűlésnek, hogy a lefolyt üzletre osztalékul részvényenkint 32.000 korona kerüljön kifizetésre.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglalkozni nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Földreformeljáráshoz

kivántra tényállásleírást és szakvéleményt készít, tárgyaláshoz szakértőt küld az Országos Mezőgazdasági Üzemi Intézet Budapest, IX. ker., Köztelek-utca 8. sz. Telefonszám: József 13-90.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

A Dunamelléki Ref. Egyházkerület haszonbérbe adja Ivánosa (Fejér vm., állomás: Ivánosa-Ferenemajor) község határában fekvő birtokát 1926. év október 1-től kezdődő 6 vagy 8 évre. A birtok területe 235 kat. hold. A részletes haszonbérleti feltételek a Ref. Egyházkerület vagyonkezelőjénél, *betonkint* kedden és pénteken délelőtt tudhatók meg. A birtokba zárt és lepecsételt írásbeli ajánlatok „Haszonbérleti ajánlat” jelzéssel ajánlott levélben postán vagy személyesen 1926. május 28-án déli 12 óráig adandók be a vagyonkezelőnél, Budapest, IX., Ráday-utca 29. (püspöki irodaj). Az ajánlat birtokban és pengőértékben is megtehető. Az ajánlatok közül az elsőkétség szabadon választhat.

712 Dunamelléki Ref. Egyházkerület Elnöksége

Gazdaságok és ezzel kapcsolatos ipari üzemek számvételének megszervezésére, — egy helyben, mint vidéken — vagy azok vezetésére, szerény díjazásért vállalkozik nagy gyakorlatú, bíró, elsőrendű szakember. Választ „Elsőrangú referenciákkal rendelkezem 749” jellegére a kiadóhivatalba. 749

Bérszántást, rigolirozást vállal kitűnő karban levő Fowler garnitúrával

Bérszántó vállalat, Budapest, II., Lövőház-utca 6. sz. Sürgőnyem: Bérszántó, Budapest, Lövőház-utca 6. 744

Eladó dunántúli birtok

Budapest—Bécsi fővonal közelében, közvetlen vasútállomás mellett, kitűnő épületekkel, villanyvilágítással, artézi kut és vízvezetékkel, szép urilakkal és nagy parkkal, szép tetszés szerint 6—1000 hold szántófölddel. Cím „752” szám alatt a kiadóhivatalban. 752

Országos Magyar Gazdasági Egyesület ingatlanforgalmi vállalata

OFB. engedély 8092/1923. szám Budapest, IX., Köztelek-utca 8., II. emelet

az Országos Mezőgazdasági Üzemi Intézet kezelésében BERTALAN JÁNOS és MÉREY ERNŐ vezetésével

Vállal kiadólagos megbízásokat birtokok eladására, haszonbérbeadására, vételére és haszonbérbevitelére. Csak előzetes helyszíni szemle után tesz részletes, szak-esszerű ajánlatot.

Kérjük a venni és bérelni szándékosokat, hogy igényüket részletesen közöljék, hogy azok figyelembevételével tehessek meg ajánlatukat.

Eladó Hevesben Budapesthez közel 220 m. b. jó erkélyreptalajú birtok, nri lakkal, gazdasági épületekkel, 28 hold szőlővel.

Bérbeadó Vas megyében 1000 hold, erdei legelővel, elg és jó épületekkel, lakóházzal, öszre.

Ezenkívül több eladó és bérbeadó birtok értékesítésére kiadólagos megbízásunk van úgy, hogy minden igényi kielégítő ajánlatokat tehesünk.

Keresünk bérbé jó talajú, stk, cukorrépa-termelésre alkalmas birtokot 5—300 katasztrális holdig. Vételre a Déli vasút mentén 15 milliórd lefedéssel jó birtokot (kastély nem szükséges). Stk vidéken, birtok, 2 milliórd lefedéssel, nri lakkal jó birtokot.

Válaszbélyeg.

Minden állattenyésztőnek nélkülözhetlen! ÁLLATTENYÉSZTÉSTAN

I. kötet. Az állattenyésztés biológiája Általános tenyésztési elvek (288 oldal, 48 képpel)

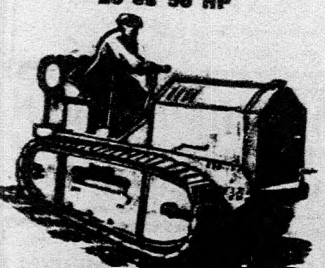
Írta: Dr. SCHANDL JÓZSEF közg. egy. tanár. Ara 126.000 korona.

„Pátria” r.-t. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

KEREKES 28—32 HP

WD-TRAKTOROK 35 HP MOTOREKÉK 80 HP

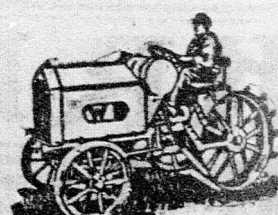
LÁNC TALPAS 28 és 30 HP

„LIGO” R.-T., BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 31.

WD-TRAKTOROK 35 HP MOTOREKÉK 80 HP

WD-„HAROMAG” legjobb német gyártmányú traktorok, LÁNC TALPAS vagy KEREKES kivitelben és különböző Iker-űtellejesítménnyel. Mindenkinél módjában áll gazdasága alkalmasabb traktorra költségmentesen tisztán ajánlatot, gazdaságuk természetükhöz helyszíni megtekintése után. Kérjen ajánlatot! Állandó nagy raktár WD-gépekben és alkatrészekben!

TELEFON: 184-II SÜRGŐNYEM: LIGORT, BUDAPEST

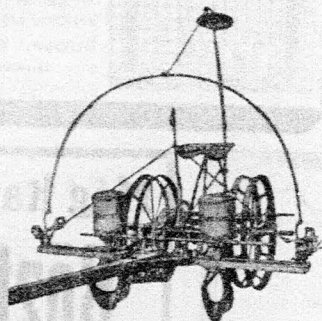

Golyóscsapágyak
minden méretben raktáron. Javítást vállalunk.
TRANSMISSZIÓBERENDEZÉSEK
tervezése és szállítása.
Mindennemű üzemszükségleti cikk.
Jausz Testvérek Általános Műszaki R.-T.
Budapest, VI., Teréz-körút 37. 480 Telefon: 150-44 és 77-60

**A mezőgazdasági kamarától elismert
hampshire törzsjuhászat**
Cammerau
Schweidnitz kerület, Schlesien, Állomás: Schweidnitz Hauptbahnhof,
Telefonamt Schweidnitz No. 475, az ez évi
szabadkézi koseladást
május 8-án nyitja meg.
Előzetes bejelentésre kocsik Schweidnitz Hbf. rendelkezésre állanak.
Tenyésztő: Neumann juhászati igazgató, Eberswalde.
Gräfl. von Keyserlingk'sche Güterverwaltung
Cammerau Krs. Schweidnitz, Schlesien, Seidel. 757

Deering-féle **amerikai négyzetes**
tengeriültetőgépek
WEEDER fogatos tengeriművelő eszközök
Fűkaszalógépek

Aratógépek
Kévekötszineg
Gyűjtőgépek (lógereblyék)
Tárcsásboronák
Szalmakötélfonógépek
Kapálóeszközök
többféle kivitelben megérkeztek és mérsékelt áron kaphatók: 257
PROPPER SAMU RT.
Budapest, V., Vilmos császár-ut 52.

Fehér Kölesmag

kiváló minőségű, vetési célokra,
100 kg.-nál nagyobb tételekben
kg.-kint 4000 koronáért **eladó**,
előzetes készpénzfizetés mellett,
vevő zsákjaiban. 742

Esztári Uradalom
Esztár, Bihar m., vasutállomás: Pocsaj-Esztár

ERDÉLYI MÁRK

gőz- és motoreke-alkatrészgyár
és gőzeke-bérszántó vállalat
Budapest, VI., Lehel-utca 10.
Telefon: Lipót 991-17, Lipót 994-35
sürgőnyom: „Gőzeke” Budapest.

Vállal BÉRSZÁNTÁST

legmodernebb, talhevitő, majdnem teljesen új gőz-
ekkel, vállalja továbbá:
gőzekészletek, billenőek tojás gyári ja-
vítását, új tüszekronyak építését, minden-
nemű kazánmunkákat.

GŐZEKALKATRÉSZEKET

állít minden rendszerű gőzekhez raktárról, vagy
készít és javít rendelés után.
Modellek után
készít bármely
Mint a Dátsholgyár budapesti képviselete, állandóan
raktáron tart és azonnal es állít új

gőzkesodronyköteleket

minden méretben, eredeti gyári áron. 335

Ne adja el tejét,

tejtermékeit, míg
Dr. Gyöngyi Jenő szakirodájától
ajánlatot nem kért.
Vállalja: tej, tejtermékeknek évi kötése való
elhelyezését, a tej beérkezésének ellen-
őrzését, inkasszót sth.
15 éves gyakorlat Szaktanácskozás.
Iroda: Budapest, VII., Bosnyák-utca 1.
Telefon: József 141-92 787

76 cm. benzinmozdony

10-12 lóerős, 15 q súlyú, fűzékeny, olcsón
eladó.
Kovács mérnök. Budapest, VI., Szondy-
utca II. Telefon: T. 96-38 758

Különösen kedvező alkalom!!!

Eladó Monoron, Budapestől egy órányira, a
régii malomtelephől származó 5000 □-l bekerített ter-
ületen fekvő következő épületesorot:
1. Igazgatói lak., mely áll 5 szoba, konyha, oszka-
verandából.
2. 95 méter hosszú, térsz. istállóépület.
3. Egy különlak., 15 állatra való istálló.
4. Egy baraképület.
5. 30 méter hosszú volt kazánház, gépészlak és
raktár.
6. Egy 6 lakásos családház.
7. Egy 100 állatra berendezett modern fűrdő-
disznóháza.
8. Baromfiak., disznóak., pincék.

1-3-ig téglaépület palával fedve, 4 és 5 téglaesze-
pél fedve, az igazgatói lakot egy 1900 □-os szép gy-
mölcsös veszi körül.

Kiseb gyártelepek, baromfi-telepek, gyümölcs-
kertészetek, tejtgyári-telepek, sertésföldművelés alk-
mas. Minden beköltözhető. Budapestől 10 vasúti órá-
nyira autóbusszközpont. Ára 320 millió ko-
rona, 150 millió fizetendő készpénzben, 170 millió-
val 8% kamat mellett 3 évig tartozhat a vevő.

Felvilágosítást:

Viktoria Házépítő R.-T.
Budapest, II., Retek-utca 89. sz.
nyujt vagy a helyszínen Monor, Régi Malomtelep,
Gőzmalom-utca. 758

Tejüzemek részére

a Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztérium 19.000/1925. számú rendelete értel-
mében f. év november 1-től szükséges és 98.279/25. sz. jóváhagyása alapján készült

Tejüzemi naplót

25 lapos terjedelemben kemény papírkötésben, darabonkint... — 30.000 koronáért
ugyanazt jobb papírból, 1/3 vászonkötésben, darabonkint... — 75.000 koronáért
+ esomagolás, forgalmiadó és portó, szállítja a

“PÁTRIA” Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T. nyomtatványosztálya
Budapest, IX., Ullői-ut 25. szám (Köztelek)

Tejszövetkezeti nyomtatványok állandóan készletben!

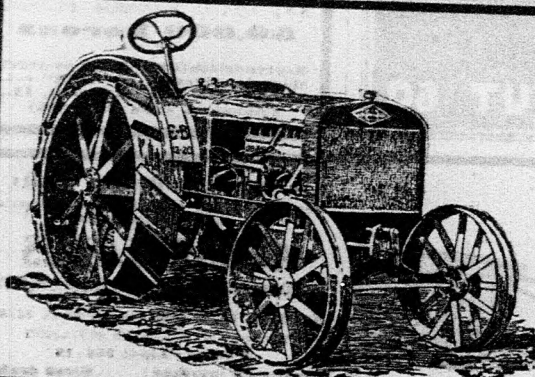
EMERSON-TRAKTOR 12/20 lóerős

EMERSON háromvasú 14" traktorekével.
Szánt, vontat, csépel, darál, arat.

Mezőgazdasági gépeket hajt! **Bérszántásra legkiválóbb!**

Különös előnyei: 4 hengeres motor, alacsony fordulatszám. Kettős blokkmotor, mely nincs az alvással egy
darabba öntve és így hengerhüvely-betét cserélése elkerülte. Görgős- és golyóscsapágyazás. Egy darabból
való teljesen átmenő erősen méretezett acéltengely, magas kormány járási, szélesalga hátsó kerekekkel, melyek
mindegyikére egyforma terheléssel vitetik át a hátsó meghajtás. A transzmisszió teljesen tehermentesített külön-
tengelyen van. Mind a négy kerék a tarlóra jár. Olcsó petróleumtűzem. A Műegyetemmel kapcsolatos gépki-
veti állomáson kipróbálva. A motor erő kifejtése 27-30 LE. Petróleumfogyasztása 303 gramm LE-óránként.

VEZÉR-
KÉPVISELET: **ALENS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 3.**
Kedvező fizetési feltételek! Állandó alkatrésraktár! (TELEFON: 17-80)
Kérjen ajánlatot!

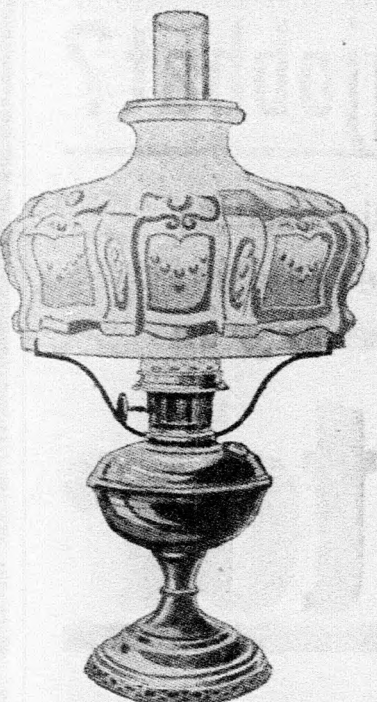

tejét,
eít, mig
enő szakirodájától
em kért.
knek évi kötésre való
érkezésének ellen-
sszót stb.
Szaktanácskozás.
Bosnyák-utca 1.
sef 141-92 687

inmozdony
üzemképes, olcsón
16.
est, VI., Szondy-
96-38 758

ösen
kalom!!!
estől egy órányira, a
10 □-öt bekerített tach-
port.
szoba, konyha, csukott
állásépítet.
rázó istálló.
szárház, gépészek és
ezeti modern fürdő
inók.
vo. 4 és 5 téglaeserép-
1300 □-os szép gyű-
tfelepek, gyűmőse-
ortésizidőnek alkak-
pestől 10 vonalpar és
ra 320 millió ke-
ónában, 170 millió-
tartozhat a vevé.
pitő R.-T.
-utca 89. sz.
Régi Malomtelep,
753

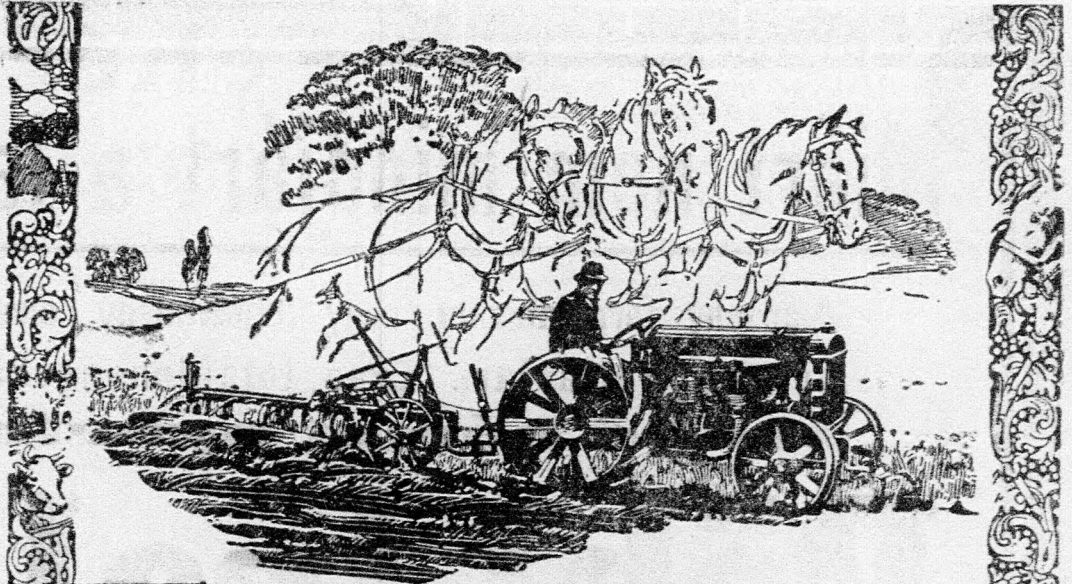
**A Nemzetközi Árumintavásár
legnagyobb sikere**

**az Aladdin
petróleum-izzófénylámpa,**
mely tökéletesen pótolja a villanyt.
Kérjen ingyenes ismertetőt!
Magyarországi vezérképviselet:

Aladdin

Kereskedelmi R.-T.
Budapest, IV., Molnár-utca 21. sz.

A Fordsonnal
felére csökkent
a termelés
költségét

**Gazdák, okosabban
adjátok ki pénzeteket!**

A Fordson-aktor hat ló munkáját játszva elvégzi fele idő alatt, a fele pénzért. A lehető legolcsóbb tüzelőanyagot fogyasztja és azt is csak akkor, amikor működik; míg lovak akkor is fogyasztanak, amikor munkátlanul állanak.

A Fordson traktor segítségével, amelynek alacsony beszerzési ára közismert, 2 1/2 kat. hold területet 4 órai munkával, vagyis egy nap alatt 5-6 kat. holdat könnyen fel lehet szántani, 20 holdat könnyen le lehet aratni, de a traktor ezenkívül bármely mezőgazdasági gép vontatására is alkalmas.

Mint helybenálló hajtóerő, a Fordson lehetővé teszi, hogy a gazda a legkülönbözőbb munkákat, cséplést, darálást, szecskavágást stb. könnyen elvégezhesse.

Ne mulassza el, kérje fel még ma a legközelebbi Fordson-ügynököt, hogy önnök a gépet díjmentesen bemutassa és mint minden gazda ön is el lesz ragadtatva attól a munkától, melyet a Fordson végez.

Fordson

A Ford Motor Company gyármánya

Látogassa meg ma meg környékbeli képviselőink egyikét.

Fordson
traktor:
59,000.000 K
Árak
kötelezettség
nélkül!

TRIÓRÓK
marott szilvekkal
minden gabona
tisztítására.
400 Cséplőgép-
sziták

Tőrekrosták. Mindennemű lyukasított lomezek.
Vetőmagtisztítótelepek
Lucerna- és lóheretisztító triórók
STAHEL és LENNER triór. és lomszilyukasztógyár
részvényintézet
Budapest, VI., Országbíró-utca 44-46. sz.

**Magánjáró motoros
kötőrőgép**
8 HP nagyságú, 3800 kg.
súlyu, Carl Kaelble-féle
legújabb rendszerű,
kitünő állapotban levő,
keveset használt

eladó

Felvilágosítást nyújt:
**a Balassagyarmati Agrár és Keres-
kedelmi Részvénytársaság**
Balassagyarmaton
hol a gép megtekinthető. 746

Prima rézgálic
98/99%-os
a Phönix Kénsav- és Vegyitermékek Gyár RT., Balamare
(Nagybánya) gyármánya. Kapható a vezérképviseletnél:
Phönix Vegyészeti és Fémkereskedelmi RT.-nál
Budapest, VI., Andrássy-ut 86. szám. 748 Telefon: 89-08

Földbirtokosok
Jelzálogkölessön ügyeit újból
intézi 1893-ban alakult cégem.
Magas előleg: hízóállatok jár-
latára, gyapjura és mezőgazdasági terményekre.
BREUER BUDAPEST, VIII., AGGTELEKI-UTCA 2.
TELEFON: József 9-83 508

BAGI és TÁRSA, Kaba
GÉPGYÁRA és HENGERMALMA
Telefon: 5 Szig.-ólm: Bági, Kaba
Alapítva 1897. évben.

Szállít mindenféle gazdasági gépeket, javított rendszerű csavaros kapáló ekei

a legelterjedtebbek, átalakít magánjárókat, készít géplakatos-, vassztergályos-, rézőntő-, kazán- és autogénhegesztő-munkákat, malomhengerek csiszolását és rovátkolását.
Kutfurási vállalata teljes szavatossággal készít új ártézi-kutakat bármilyen mélységre, végez próbái-fúrásokat és elapadt ártézikutak rendbehozását.
A STOCK motor- és ekegyár kerületi képviselete. 384

Megvételre keresünk
feltétlenül fővonalon, Budapesttől legfeljebb egy
órányra 2-300 hold szántóföldet, néhány
hold régi parkkal és jókarban levő urilakkal.
Ügynökök perfektuálás esetén díjaztatnak. Cim
„751” alatt a kiadóhivatalban. 751

Egy W. A. F. gyármányu, 3 tonna teherbírásu
üzemképes teherautó
egy pótkocsival és egyéb tartálékal-
katrészekkel olcsón eladó Cim „759”
alatt a kiadóhivatalban. 759

Miért nem mindjárt a legjobbat?

Alacsony fordulatszám, nagy teljesítmény, olcsó üzemköltség, hosszú élettartam. Ezen tulajdonságokat egyesíti a **szolid német gyártmányu**

Pöhl-traktor

Árusítja:

SATURNUS R.-T., Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. szám
Telefon: 961-30

318

Istállóablakot, magtárablakot
azonnal szállít
PARKAS ÉS TÁRSA
Budapest, VI., Lohol-u. 8. Telefon: L. 908-83

Levélpapíroست és borítékok
cimnyomással
a legújanyosabb árban készíti a "PÁTRIA" nyomda r.-t. BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelék.)

Legújabb gazdasági szakkönyvek jegyzékét ingyen küldi a "Patria" R.-T. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Amortizációs kölcsön

csak mezőgazdasági ingatlanra:

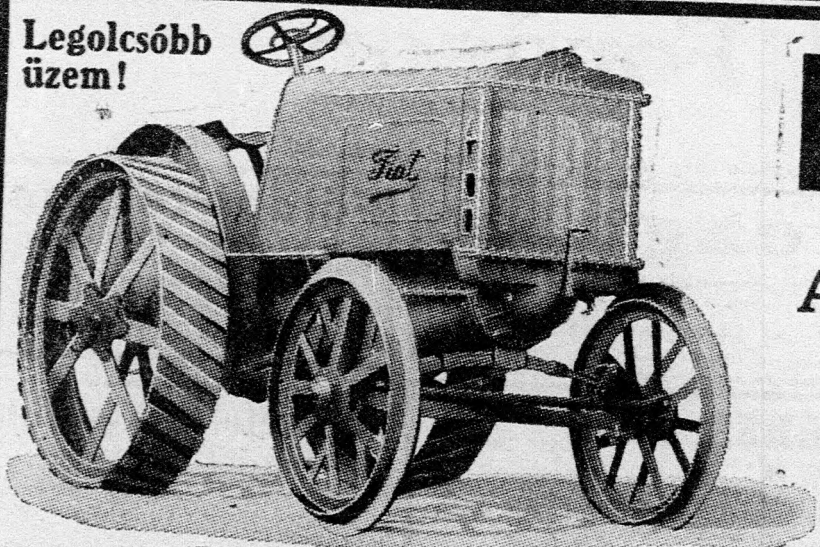
15 évre, 98 érfolyam, tőke- és kamattörlesztés évi	10-2%
15 évre, 95 érfolyam, tőke- és kamattörlesztés évi	12-5%
20 évre, 98 érfolyam, tőke- és kamattörlesztés évi	10-8%
25 évre, 91 érfolyam, tőke- és kamattörlesztés évi	8-6%
35 évre, 87 1/2 érfolyam, tőke- és kamattörlesztés évi	7-6%

Zöldhítel váltóra, vagononként 20 M., évi kamat...
Házállásra előleg az érték 50%-ig, évi kamat...
Gyapjura előleg az érték 50%-ig, évi kamat...
Válassz! Megbizott: ÁRPAD IRODA, Budapest, VI., Váci-ut 1., II. 27.

ZSÁR és PONYVA eladás és kölcsönzés gazdasági kötelárak
Schlesinger és Társa zsákkereskedelmi rt.
Budapest, V., Kálmán-u. H. 535 Sürgőnycim: Szakkändler

Használt kisvasuti anyagok:
5-25, 7, 9-3 és 12 kg-os sinek apró anyagokkal együtt, továbbá váltók, fordítóköröngök, vasbillenők, kő- és téglaszállító kocsik kaphatók
Kohn A. M. cégnél
Budapest, VI., Váci-ut 39. 738

Legolcsóbb üzem!

FIAT a vezető világmárka!

A nyersolajüzemű

TURINI FIAT-TRAKTOR

üzeme a legolcsóbb

Szánt, csépel, vontat:
mert: hazai barnaszén-kátrányolajjal dolgozik, amelynek ára 1/3 akkora, mint a benziné, 1/2 akkora, mint a petróleumé;

mert: üzemmotor-teljesítmőképességének 70%-át adja le a vonóhorgon;

MAGYAR FIAT AUTOMOBIL R.-T., BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 12. SZ.

Sürgőnycim: FIATMŰVEK BUDAPEST

mert: a menetsebességet redukáló szab. epicycloid-fogaskerék-művel a könnyű munkát ép olyan gazdaságosan végzi, mint a nehéz munkát;
mert: szerkezete, kenési rendszere, kiváló anyaga folytán élettartama hosszú, javítási költségei a lehető legminimálisabbak.

TELEFON: Teréz 124-53, Teréz 150-76

Kiadványi ár: Minden szöveges bejelentés... 1000 K, vastagabb betűvel 2000 K. A legkisebb hirdetés... 10 szög 10.000 K. Alkalmazottak... 10% engedmény, legkisebb hirdetés díj 5000 K.

KISHIRDETÉSEK

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a munkaadó birtokos vagy birtó címenek közlésével közölünk. Csak választékos elvált leveleket fogadjunk. Hirdetéseket zártára névelve, illetve csúfoltok nélkül.

Ülőhelyek
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...

Gyakornokot
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...

Gazdatiszt
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...

Gazdasági
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...

Nyugalmozott
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...

Házvezetőnek
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...

Eladó
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...

Fofo
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...
 Keresek 15-20 éves fiatalokat...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

ALLÁST KERESŐK
 OKL. GAZDÁTSZTEK
 Központi titkár...
 Központi titkár...
 Központi titkár...

Cseplőgarnitúra
 10 HP nyersolajmotor
 10 HP nyersolajmotor
 10 HP nyersolajmotor

Gormick-aktor
 3-vasú
 3-vasú
 3-vasú

Jókarban levő szénpré
 10 HP nyersolajmotor
 10 HP nyersolajmotor

Gözcseplőkészletek
 lokomobillok, cseplőgépek
 lokomobillok, cseplőgépek

Felozlott gazdaság
 10 HP nyersolajmotor
 10 HP nyersolajmotor

ALLATOK
BAUER B. GYULA
R. T.
ALLATBIZOMÁNYOS,
Budapest, VIII.,
Bezerédy-utca 10.

ELADÁS
Csongrádban
 6-járlatú mo-
 torhajó
 6-járlatú mo-
 torhajó

ELADÁS
Műt szénárból gy-
 kandi...
 kandi...

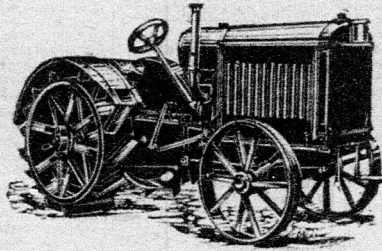
ELADÁS
Casali Hofherr-Schranz
 gyártmány, keveset
 használt, abszolút ki-
 fogástalan karban álló
 kalapú áron eladó Braun
 és Urményi cégél, Bu-
 dapest, V., Országhá-
 tér 10. 414

ELADÁS
Műt szénárból gy-
 kandi...
 kandi...

ELADÁS
Eladó
 egy pár 6 éves, 108
 amerikai Van Dik szarvas-
 kancs, gyors, szép járásu,
 teljesen megbízható, első-
 díjnyertesek. Jóságfolyé-
 ság Somogyi. Autó Kapo-
 várról 10 és 16 órák na-
 pontia. 6909

„M.Á.V.A.G.” TRAKTOR

Üzemanyag: petróleum vagy benzin
Erőkifejtés: 28—32 lóerő
Teljesítmény: középkötött talajon 9"—10" mélyen
3-vasú ekével felszánt egy magyar holdat

A magyar királyi állami
gépgyár gyártmánya

Cséplőgép hajtására, szántásra és vontatásra kiválóan alkalmas
Fordulatszám: 800

Árajánlással és felvilágosítással szívesen szolgál!

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest
V., Vilmos császár-ut 32. szám

HÁTAS-, HÁMOS- ÉS IGÁS-
LOVAK
bizományi vétel és eladása a legkülönlegesebb feltételek mellett. Megkeresések:
BOTTENSTEIN ÉS STOLNICKI bej. cég
IRODA és ISTÁLLÓK: BUDAPEST, TATTERSALL
TELEFON: József 10-84 760
Elsőrangú külföldi összeköttetések

Plombák
acélból
és fogók
Ujvágh Arpád
Budapest, I.,
Horthy M.-ut 86.

Bizományi eladásra

elfogadunk mindenféle korai terményt, zöldborsót, gyümölcsöt. Bankgaranciát adunk. **Farkas és Társa** terményáru-nagykereskedők, Budapest, IX., Közraktár-utca 12/a. Központi vásárcsarnoknál. 745

Bérszántást

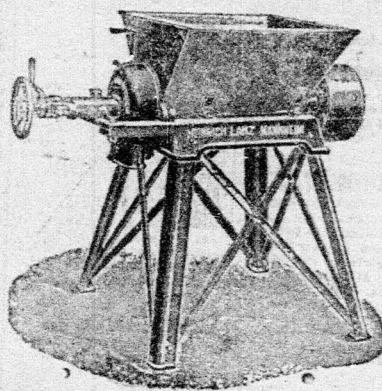
vállal legolcsóbban, modern kétgéprendszerű gézekkel
Erdélyi Mór
Budapest, VII., Damjanich-utca 47. 822

Vennénk két erős egészséges öszvért

Ajánlatok Istvánmajori gazdaság, Alsó-Hernád, Pest megye címére

Gőzekebérszántást

Őszi és tavaszi szántást, gyepeltérést, szőlőtelepek felszántását, erdőszékek mély rigolizását elvállalja
Wolff Ernő, Budapest—Kelenföld
Telefon: József 88-88 Sörgőnyom: Wolfke Budapest

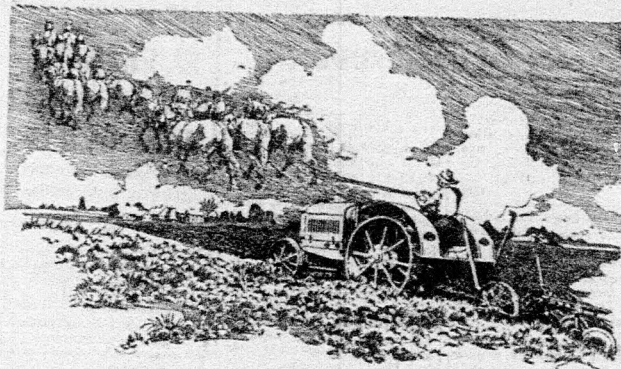
A PRAKTIKUS GAZDA

LANZ

CSÖVESTENGERI-és OLAJPOGÁCSA-TÖRŐGÉPET HASZNÁL

Ajánlással szolgál:
HAHN ARTHUR és TÁRSAI
cég, BUDAPEST, VIII., ULLŐI-UT 52/B

Miért a CORMICK a traktorok királya?

Mert:

	20 HP	30 HP
felszánt egy óra alatt .	1 m. holdat	1.5 m. holdat
fogyaszt m. holdankint .	6.4 kg.	6.2 kg. petróleumot,
középkötött talajon 8" szántási mélység mellett.		

Kenőolaj-fogyasztása: 10 magyar holdra 2 kg.

Élettartam: 8—12 év.

INTERNATIONAL HARVESTER COMPANY
MC CORMICK, CHICAGO
VEZÉRKÉPVISELET

DÉNES B.
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCLUT 98.

LEVÉLCIM: BUDAPEST 56. FIOKBÉRLŐ
SÖRGŐNYCIMI: „DÉBERT BUDAPEST”
TELEFON: LIPÓT 909-51 ÉS 909-89
ALAPITVA 1883